BIBLIA ÉS GYÜLEKEZET

2018. október | A Biblia Szövetség Egyesület folyóirata | XXX. évfolyam 3. szám

Ára: 350,- Ft

„Mutasd meg nekünk, Uram, kegyelmedet, és add nekünk szabadításodat!“

(Zsoltárok 85,6)

A péceli lelkészkonferencia szünetében (2018. június)

A péceli lelki konferencia résztvevőinek egy csoportja (2018. július)

Pedagógus konferencia (Piliscsaba, 2018. július) – énektanulás

KERESZTYÉNKÉNT JÉZUS ISKOLÁJÁBAN

„Azzal a reménységgel adjuk ezt a számot olvasóink kezébe, hogy írásainkkal maga Jézus taníthat bennünket arra, hogy példáját kövessük, és a közvetlen környezetünkben élőket észrevéve, személyválogatás nélkül, szeretettel igyekezzünk hirdetni számunkra a Krisztust...”

Szeptember elején írom ezeket a sorokat. Vége a nyári szünetnek. Az iskolák újra kinyitották kapuikat, a pedagógusok ismét katedrára állhatnak, a tanulók elfoglalhatják helyüket az iskolapadban. Elkezdődött az újabb ismeretek átadásának és elsajátításának időszaka, az új tanév.

Mi, keresztyének, szünet nélkül tanulunk. Tanítónk maga a meghalt, feltámadt és megdicsőített Mester, Jézus Krisztus. Tankönyvéből, a Szentírásból folyamatosan tanít bennünket. Tanít, hogy megismerjük a legcsodálatosabb „tananyagot”: őt magát, mint Megváltó Urunkat! Célja, hogy közösségünk legyen ővele, s vezetésével eligazodjunk a földi élet gyakorlati döntéseinek labirintusában, dicsőítsük őt életünkkel, és majd örök életünk legyen. Mi pedig földi életünk végéig tanulók, azaz tanítványai maradunk, akik értelemmel és hittel, örömteli alázattal tanuljuk a végtelen gazdagságú Krisztust.

Jelen lapszámunk írásaiban is ő tanít bennünket – ezúttal Lukács evangéliumából. Úgy ismerteti meg magát velünk, mint aki a bűnei miatt igazságosan kárhozatra ítélt, sokszínű-sokféle emberiség tagjainak adatott egyedüli Megmentő. Megismerhetjük őt, mint aki földi ittléte során mindenféle bűnös ember felé – politikai, vallási meggyőződésűre, nemzetiségre, nemre, életkorra, egészségi állapotra vagy szociális helyzetre tekintet nélkül – mentő szeretettel fordult. Szeretete abban teljesedett be, amikor életét adta a bűnösökért a Golgota keresztfáján, és így megbocsátást szerzett nekik Istentől. Harmadnapra feltámadt a halálból, és a világ dicsőséges Uraként megbízta a benne hívőket – a keresztyén anyaszentegyház tagjait –, hogy e rendkívül tarka, de Isten elleni lázadásban és vétkekben élő, és ezért igazságosan kárhozatra ítélt emberiségben, mindenféle embernek örömmel hirdessék az ő örömüzenetét, hiszen: *„az ő nevében megtérést és bűnbocsánatot kell hirdetni minden pogány között, Jeruzsálemtől elkezdve”* (Lk 24,46).

Azzal a reménységgel adjuk ezt a számot olvasóink kezébe, hogy írásainkkal maga Jézus taníthat bennünket arra, hogy példáját kövessük, és a közvetlen környezetünkben élőket észrevéve, személyválogatás nélkül, szeretettel igyekezzünk hirdetni számukra a Krisztust, és hívogatni a Krisztusba vetett hitre. Hiszen egyedül ő az üdvözítője mindenféle rendű és rangú embernek, s aki csak őbenne hisz – bárki legyen is – teljes bűnbocsánatot nyer, Isten gyermekeként élhet, megmenekül az örök kárhozattól, és bejut Isten eljövendő új világába.

Bárcsak újult erővel vetnénk magunkat ebbe az áldott és Urunkat dicsőítő munkába!

Sipos Ete Zoltán / *Szeged*

Lukátsi Vilma

Október

Egy fürt szőlő... a szemeken
szinte áttűz a Nap,
magába szív, átlényegít
minden napsugarat:
attól lesz édes, mint a méz.

... zsong a szőlőskert, dong a méh...
Halljátok: szőlőtő az Úr,
s mi a vesszők vagyunk!
Önélküle egyetlen szem
szőlőt sem hozhatunk!

A Szőlőtő s a venyigék
szoros kapcsolata
októberben többet tanít,
mint a szedők dala...

BEVEZETÉS LUKÁCS EVANGÉLIUMÁHOZ

„Lukács evangéliumának egy további különlegessége a lenézettek felkarolása, amit azáltal valósít meg a szerző, hogy megnevezi ennek a korszaknak a lenézett csoportjait, és bemutatja, mekkora szeretettel fordult feléjük Jézus.”

Az evangélium szerzője

Máté és Márk evangéliumát illetően arra a megállapításra jutottunk, hogy elsődleges szerzőjük a Szentlélek. Vajon elmondható ugyanez Lukács evangéliumával kapcsolatban is? Az író – saját bevallása szerint – nem tartozott az Úr apostolai közé, mint például Máté, és a tizenkettes tanítványi kör tagjai sem alkalmazták íródeákként, mint mondjuk Márkot. Az ő esetükben így vagy úgy, de az utolsó vacsorán adott jézusi ígéret teljesedett be, azaz a Szentlélek eszükbe juttatta, mit mondott és tett a Mester, amíg itt járt a földön. Ezzel ellentétben a harmadik evangélium szerzője felkereste a szemtanúkat, meghallgatta a beszámolóikat, majd írásba foglalta, amit megtudott. De honnan tudjuk, hogy a megfelelő emberekkel beszélt? Mi garantálja, hogy a birtokába jutott információk megfelelnek a valóságnak? És milyen alapon állítjuk egyáltalán, hogy a korabeli történetírói módszertan alkalmazásában tetten érhető a Szentlélek természetfeletti működése? Perdöntő bizonyíték nincs a kezünkben, mindazonáltal a rendelkezésünkre álló adatok az evangélium isteni eredetét valószínűsítik. Egyrészt az evangélium korai megjelenése, a még élő tanúk magas száma és az ebből származó ellenőrizhetőség határozottan az evan-

géliumban olvasottak valódiságát erősítik. Másrészt az evangélium gyors elterjedése és az Egyház istentiszteleti gyakorlatában való megjelenése szintén arra mutat, hogy a Szentlélek gondoskodott az irat előállásáról és elfogadásáról. Harmadrészt a kanonizálással az Egyház hitet tett amellett, hogy az evangélium a Szentlélek munkájának köszönhetően jött létre. Lukács evangéliumának elsődleges szerzője tehát szintén a Szentlélek. Bátorító gondolat, hogy Isten az evangélium terjesztése során előszeretettel használ hétköznapi embereket és eszközöket.

Az evangélium másodlagos szerzője nagy valószínűséggel Lukács. Milyen érvek szólnak mellette? Egyrészt az Apostolok cselekedeteiről szóló könyv szerzőjének Lukáccsal történő azonosítása viszonylag egyszerű feladat, amit az iraton belüli többes szám első és harmadik személy felváltva történő használata, valamint a páli levelekben szereplő munkatársi listák összevetése alapján végezhetünk el. Minthogy a harmadik evangélium és az Apostolok cselekedeteiről szóló könyv írója egy és ugyanaz, jó okkal feltételezhetjük, hogy Lukács a róla elnevezett evangélium szerzője. Másrészt már a korai kéziratok feliratában is megjelenik Lukács neve. Harmadrészt az óegyház jeles tanítói – Jusztin mártír, Iréneusz és Tertulliánusz – is őt nevezik meg. A Kol 4,10-14 alapján tudjuk, hogy Lukács pogány származású (az Újszövetség egyetlen nem zsidó szerzője!), szakmájára nézve orvos, Pál szeretett munkatársa.

Az evangélium keletkezésének körülményei

Hol foglalta írásba Lukács az evangéliumot? A kutatók szerint Antiókhia, Akhája és Róma a legvalószínűbb lehetőségek. Jeruzsálem lerombolása előtt Antiókhia volt a misszió központja, ahol sokan megfordultak, akik személyesen is találkoztak Jézussal, az információk összegyűjtése szempontjából ennél ideálisabb helyszínt elképzelni sem lehetne. Missziói útjai során Pál Akhájába is eljutott, ahol – úgy tűnik – Lukács már a kísérői közé tartozott, ezért nem alaptalan a feltevés, hogy az apostoltól származó kiegészítő adatok birtokában itt állította össze az evangéliumot. Pál két éven keresztül raboskodott Rómában, ahol Lukács is jelen volt, és feltehetően itt fejezte be az Apostolok cselekedeteiről szóló könyvét, legalábbis erre utal, hogy a történet fonala itt ér véget. Azt biztosan tudjuk, hogy az evangélium készült el előbb, az Apostolok cselekedeteiről szóló beszámoló csak ezt követően látott napvilágot, a kettő közötti időbeli különbség azonban nem ismert. Nem kizárt, hogy mind a két mű Rómában született. Tertulliánusz szerint Lukács Pál evangéliumát írta meg, ami véleményem szerint arra utal, hogy az irat Pál szellemiségét tükrözi, amit az apostol feltehetően elolvasott, és jóváhagyott annak megjelenése előtt. A rendelkezésünkre álló adatok alapján a helyszín kérdését nem lehet teljes bizonyossággal meghatározni, ennek ellenére Akhája vagy Róma valamivel valószínűbbnek tűnik.

A keletkezés idejének kérdése tekintetében alapvetően kétféle irányzat alakult ki. Azok a kutatók, akik a prófécia lehetőségét kizárják, abból indulnak ki, hogy a Jeruzsálem pusztulásáról szóló kijelentés nem származhatott Jézustól, azt a szentíró tette hozzá az események megtörténtét követően, legkorábban a hetvenes évek elején. Evangéliumi alapokon állva azonban a prófécia lehetőségét nem lehet kizárni, ezért az erre épülő elméleteket eleve elvethetjük. A másik irányzat képviselői abból indulnak ki, hogy az Apostolok cselekedeteiről szóló könyv történései valamikor a hatvanas évek elején érnek véget, ebből kifolyólag Lukács evangéliumának valamivel korábban kellett keletkeznie, tehát szintén a hatvanas évek elején, de az ötvenes éveket sem zárhatjuk ki.

A mű szerkezete

A mű szerkezetének egyik lehetséges és talán legelfogadottabb váza a következő: a kezdetekről szóló rész (1,1-4,13); Jézus galileai szolgálata (4,19-9,50); úton Jeruzsálembe (9,51-19,40); a jeruzsálemi szolgálat (19,41-21,38); szenvedés, halál, feltámadás és mennybemenetel (22,1-24,53). Feltűnő, hogy Lukács lényegesen nagyobb hangsúlyt fektet a kezdetek bemutatására és Jézus tanításainak leírására, mint Máté és Márk. Talán éppen rájuk gondolt, amikor arra utalt, hogy sokan beszámoltak már a Jézussal kapcsolatos eseményekről. Ha ez a feltételezés igaz, akkor érthető, hogy a náluk már részletesen előadott szenvedéstörténetről kevesebbet, a hiányzó vagy kevésbé hangsúlyos részekről viszont annál többet írt.

Főbb témák és jellegzetességek

Lukács evangéliumának előállását – ez természetesen az Apostolok cselekedeteiről szóló könyv esetében is igaz – egy gazdag ember, név szerint Teofilosz szponzorálta. A részletek homályba vesznek: nem tudjuk, hogy az író fordult-e a mecénáshoz, vagy éppen fordítva, a gazdag ember keresett megfelelő embert a feladatra, de ennek tulajdonképpen nincs is jelentősége. Mind a ketten az Úr munkáját végezték a nekik adott anyagi lehetőségek és személyes képességek felhasználása által.

Az evangélium egy másik jellegzetessége a görög és a római történetírásból ismert módszerek alkalmazása. Ezek közé tartozik a mecénás megszólítása, amiről már szót ejtettünk, de ide sorolandó a célkitűzés megnevezése, az idegen szavak lefordítása, az eltérő kulturális jelenségek megmagyarázása, valamint az objektivitásra és az ellenőrizhetőségre való törekvés. Lukács evangéliuma kiváló történészi munka, amely hűségesen ülteti át a zsidó kulturális közegben megfogalmazott evangéliumot a nem zsidó olvasók számára.

Habár Máté, Márk és Lukács evangéliumát szinoptikusoknak nevezik, ami szó szerint lefordítva együttlátót jelent, kicsit szabadabban megfogalmazva pedig arra utal, hogy viszonylag nagyarányú, sokszor szó szerinti egyezés található közöttük, Lukács nagy mennyiségű saját anyaggal rendelkezik. Ezek közül a legfontosabbak: Mária éneke; Zakariás éneke; Simeon éneke; a tékozló ifjú példázata és az emmausi tanítványok története. Ezek a részek

mutatják azokat a hangsúlyokat, amelyek egyedivé teszik Lukács írását az evangéliumok között.

Lukács evangéliumának egy további különlegessége a lenézettek felkarolása, amit azáltal valósít meg a szerző, hogy megnevezi ennek a korszaknak a lenézett csoportjait, és bemutatja, mekkora szeretettel fordult feléjük Jézus. Asszonyok, gyermekek, pásztorok, pogányok, samáriaiak, szegények, vámszedők Jézus közelében mind elfogadást és támogatást kapnak.

Az evangélium fókuszában mégis az üdvösség elnyerésének gondolata áll. A kifejezés és annak különböző változatai újra és újra előfordulnak, a tékozló fiú példázata – az evangelizációs sorozatok kedvelt alapigéje – pedig szinte az irat kellős közepén található. A hitre jutott ember egyik, talán legnemesebb jellemvonása a missziói buzgalom: ha én megismertem a jó hírt, másnak is elmondom. Lukács evangéliuma többek között ennek a missziói buzgalomnak a megtestesülése.

***Szabó László** / Budapest*

A NŐK EVANGÉLIUMA

„Jézus világosan átlépte a nők és férfiak között kiépített mesterséges válaszfalakat azzal, hogy megengedte a nőknek, hogy tanítványai legyenek. Mária és Márta jól ismert története Lukácstól gyönyörűen példázza ezt. Mária úgy ült Jézus lábainál, mint egy korabeli férfi tanítvány a mester lábánál.”

Lukács evangéliumát bibliatudósok sokasága nevezi a világ legszebb könyvének. Az írás üde, felemelő, mégis gyakorlatias, ráadásul a görög nyelv legnemesebb változatát használja. A görög felmenőkkel rendelkező író művének történelmi hitelessége és pontossága számtalan gondolkodó embernek nyújtott már segítséget. Lukács nyitott az őt körülvevő, változó világ hatásaira, evangéliuma tele van a nők iránti szeretettel és megbecsüléssel. Művét ezért nevezik a nők evangéliumának is.

Pedig a kor, amelyben élt, egyáltalán nem adózott ekkora megbecsüléssel a női nemnek. A zsidó kultúra az első században határozottan patriarchális volt. Nem kevés zsidó ember kezdte napi imádságait a következő hálaadással: „Dicsőség Istennek, hogy nem nőnek teremtett.”

A férfiak nyilvánosan nem üdvözölhettek nőket. A szebbik nemet szinte kizárólag a családi otthonban tudták elképzelni. A Jézus korabeli zsidó írók közül néhányan, például az alexandriai származású filozófus, Philo azt tanította, hogy az asszonyoknak soha nem lenne szabad elhagyniuk az otthonukat, csak ha a zsinagógába mennek. A nőket általában fiatalon adták férjhez, és szinte egész életüket férfi fennhatóság alatt töltötték: először az apjuk felügyelte őket, majd a férjük, vagy a férj egy férfi rokona, ha megözvegyültek. Alig volt rá példa, hogy saját tulajdonnal vagy örökséggel rendelkeztek. Ha pénzt kerestek, az a férjet illette. A férfiak szinte bármilyen okból írhattak elváló levelet egy nőnek, ami jogilag érvénytelenítette a házasságot. Egy nő semmi szín alatt nem tehette meg ugyanezt.

A vallási gyakorlatban a nőket több szempontból is figyelmen kívül hagyták. A férfiaknak minden nap el kellett mondaniuk bizonyos imádságokat, nem úgy a nőknek. Miközben a szent iratok tanulmányozása a férfiak számára szinte kötelező volt, a nőkre ez a szabály nem vonatkozott. Egy első századi tanítónak, Eliezer rabbinak tulajdonítják a híres mondást, amely szerint: „Inkább el kell a Tórát égetni, mint egy nőre bízni.” A jeruzsálemi templomban a hölgyek csak a külső udvarba léphettek be, a zsinagógákban a férfiaktól elválasztva ültek és nem olvashattak fel hangosan, egyházi bíróságon nem tanúskodhattak.

Lukács bemutatja olvasóinak, hogy Jézus ezeket az elvárásokat sorra figyelmen kívül hagyta, számára a nők belső értéke megegyezett a férfiakéval.

Tizenhárom olyan epizódot jegyez fel a szerző, amit más evangélista nem említ. Ihletett írása nélkül nem szereztünk volna tudomást Erzsébetről (Lk 1), Mária énekéről (Lk 1,46-56), Annáról, a prófétanőről (Lk 2,36-38). Csak Lukácsnál bukkan fel, a sareptai özvegy (Lk 4,25-26), a naini özvegy (Lk 7,11-17), a bűnös nő (Lk 7,36-50), a Jézust követő asszonyok, köztük Johanna, Kuzának a felesége és Zsuzsanna (Lk 8,2-3), az aszszony a tömegből, aki megáldotta Mária méhét (Lk 11,27-28), a meggörnyedt asszony (Lk 13,10-17), a példázatbeli asszony, aki elveszítette tíz drahmáját (Lk 15,8-10), Lót felesége (Lk 17,32), az özvegyasszony, aki felkereste a hamis bírót (Lk 18,1-8), és Jeruzsálem lányai (Lk 23,28).

Evangéliumának másik érdekes vonása, hogy számos egymáshoz hasonló eseményt, példázatot szerepeltet párban, az egyikben egy férfit, a másikban egy nőt állít az események középpontjába. Például Simon és Anna (Lk 2,25-38), a sareptai özvegyasszony és a szír Naámán (Lk 4,25-27), az elveszett juh, az elveszett drahma (Lk 15,3-10), és még sorolhatnánk.

Lássunk néhány példát Lukácstól Jézus nőkkel kapcsolatos forradalmian új viselkedéséről!

Jézus, kortársait megbotránkoztatva, nyilvánosan beszélt a nőkkel. Mindenki füle hallatára megszólította a naini gyászoló tömegben haladó asszonyt, és feltámasztotta a fiát (Lk 7,11-15), majd előszólított egy tizennyolc éve meggörnyedt asszonyt, ezt mondva: *„Asszony, megszabadultál betegségedből”* (Lk 13,12).

Jézus méltóságot adott a nőknek. Amikor a zsinagóga elöljárója megharagudott a szombati gyógyítás miatt, Jézus egy olyan kifejezést használt, amely különleges megbecsülést sugárzott: *„Ábrahám lánya”* (Lk 13,16). Miközben az „Ábrahám fia” kifejezést gyakran használták, érzékeltetve, hogy egy zsidó férfit szövetség köt Istenhez, a nőket soha nem hívták „Ábrahám lányának”.

Jézus nem volt hajlandó a nőket „tisztátalanként” kezelni. Ha egy nő menstruált, rituálisan tisztátalannak számított, és nem vehetett részt a legtöbb vallási szertartáson. Lukács evangéliumának egyik legdrámaibb története egy 12 éve vérfolyásos asszony krónikája (Lk 8,43-48). Az evangélium írója az asszony iránti tiszteletét azzal is bizonyítja, hogy elénk tárja, amikor Jézus a Jairus (zsinagógai elöljáró) házához vezető úton találkozott az évek óta elszigeteltségben élő asszonnyal. A nő puszta érintése, a hivatalos vallási szabályok szerint, tisztátalanná tette Jézust. Ő pedig meg sem említi a rituális tisztátalanságot, hanem azt mondja neki: *„Leányom, hited megtartott téged, menj el békességgel!”* (Lk 8,48).

Jézus társadalmi tabukat döntött le, hiszen hajlandó volt gyógyítani erkölcsileg megvetett asszonyokat. Simon farizeus házában elmondott példázatában (Lk 7,36-50) a köztiszteletben álló elöljárót tanítja – a vendégsereg előtt – egy laza erkölcsű nő példáján keresztül. A vallási vezető lakomára hívta Jézust. Amikor a vendégek megérkeztek, letelepedtek a kerevetekre, arccal az ételek felé, lábuk távol volt az asztaltól. Hamarosan feltűnt a meghívottak között egy „bűnös asszony”, aki egy parfümmel teli alabástromtartóval a kezében érkezett. A meghívóval nem rendelkező vendégekre vonatkozó szabályok ellenére Jézus közelébe jutott, és hallgatta a beszélgetéseket. Egyszer csak sírni kezdett, könnye mind Jézus lábára hullt, amit leengedett hajával kezdett szárítani, majd csókolgatta és megkente kenettel. Itt a „brechō” görög szó áll, ami esőt jelent. Tehát, szó szerint ömlött a könnye Megváltójának lábára, aminek megmosására a házigazda egy csepp vizet sem biztosított. Cselekedete rendkívül mély alázatra utal, úgy viselkedett, mint egy szolga. A farizeus feltekintett az étkezésből és látta, mi történik. Azt gondolta, lám minden rabbi, aki csak egy kicsit is ad magára, már régen felismerte volna, kicsoda ez a nő, hiszen ennek a céda nőnek az érintése Jézust is tisztátalanná tette, és egy farizeus semmivel nem érintkezik, ami tisztátalan. *„Ha ő volna ama próféta, tudná, ki ez az asszony, aki hozzáér: bűnös”* – gondolta Simon. Már Jézus felett is ítéletet mondott, és erkölcsileg különbnek gondolta magát.

Ekkor elékezett az idő, hogy Jézus megszólítsa Simont. Elmondott egy példázatot a hitelezőről és két adósáról. Az egyik ötszáz dénárral tartozott neki, a másik ötvennel. És ő mindkettőnek elengedte a tartozást. A példázat hihetetlen mélységét Simon sehogyan sem értette. Az még nyilvánvaló, hogy akinek nagyobb adósságot engednek el, az hálásabb lesz. De mitől is annyira nagylelkű valaki, ha elenged egy adósságot? Az elengedő nemcsak elengedi az összeget, hanem teljes egészében meg is fizeti. Tehát nemcsak megbocsát, de az adósság teljes összegét maga egyenlíti ki, mert az elengedéstől, az adósság még nem tűnik el. Jézus nemcsak azt mondja az asszonynak, hogy megbocsáttattak a bűnei, hanem a szemük előtt lezajló, hús-vér történetet a szeretetről arra használta, hogy a házigazdát, a nagytekintélyű rabbit az evangélium erejére tanítsa. Jézus valami olyat mutatott, amit a nagy vallási tanító és az asztal körül ülő vendégei még nem ismertek: *„Kicsoda az, aki a bűnöket is megbocsátja?”* (Lk 7,49)

Jézus világosan átlépte a nők és férfiak között kiépített mesterséges válaszfalakat azzal, hogy megengedte a nőknek, hogy tanítványai legyenek. Mária és Márta jól ismert története Lukácstól gyönyörűen példázza ezt. Mária úgy ült Jézus lábainál, mint egy korabeli férfi tanítvány a mester lábánál. *„Leült az Úr lábához és hallgatta a beszédét.”* (Lk 10,39)

Jézus nemcsak tanította a nőket, de néhányan vele utaztak és szolgáltak neki: *„Ezután városról városra és faluról falura járt, és hirdette az Isten országának evangéliumát. Vele volt a tizenkettő és néhány asszony, akiket gonosz lelkektől szabadított meg, és betegségekből gyógyított meg: Mária, akit Magdalainak neveztek, akiből hét ördög ment ki, Johanna, Kuzának, Heródes egyik főemberének felesége, és Zsuzsánna, de sok más asszony is, akik szolgáltak neki vagyonukból”* (Lk 8,1-3).

Jézus kereszthalálánál is jelen voltak az asszonyok. Néhányan távolból figyelték az eseményeket, mások követték Józsefet és Nikodémust, hogy lássák, mit tesznek Jézus testével. Nem említi a nevüket, csak annyit árult el róluk, hogy a nyomában jártak Galileától fogva (Lk 23,49.55) és kora hajnalban elmentek a sírhoz, illatszereket vittek magukkal, hogy bebalzsamozzák Jézus testét. Nekik mondta el a két férfi fénylő ruhában, hogy Jézus feltámadt. Ezután érkezett meg a magdalai Mária, Johanna, és Jakab anyja. Jézus feltámadását az asszonyok tudták meg leghamarabb.

Weberné Zsikai Mária / *Budapest*

Túrmezei Erzsébet

Öreg Biblia

Míg élt, betűzött reggel-este,
erőt, vigaszt bennem keresve.
A kis szobára boldog csend ült.
Könnye sárgult lapomra perdült.
Mindig a menny felé vezettem,
s úgy szerettük egymást mi ketten.

Azután elment. Örököltek
engem, a régi, kopott könyvet.
Az új örökös magatelten
nézett körül a házon-kerten,
s mit nem ítélt elég becsesnek,
eladogatta őszeresnek.
Egy darabig megtűrt. Én vártam.
Erő volt lapjaimba zártan,
élet, vigasztalás, békesség...
múltak a nappalok, az esték...
de nem nyitott ki... nem kellettem...
ott porosodtam elfeledten.

Most eladott az őszeresnek.
Kik öreg Bibliát keresnek,
talán belépnek ma, vagy holnap
s szomjú szívvel megvásárolnak.
Aztán olvasnak reggel-este
erőt, vigaszt bennem keresve,
a könnyük lapjaimra perdül
s kis otthonukra boldog csend ül.

„A Biblia olyan,
mint egy tágas nagy erdő,
melyben sok és mindenfajta fák nőnek,
s ezekről sokféle termést és
gyümölcsöt lehet szakítani.
Mert bőséggel van a Bibliában vigasz,
tanulság, figyelmeztetés, intelem,
ígéret és fenyegetés.”
(Luther Márton)

JÉZUS ÉS A BETEGEK
(LUKÁCS EVANGÉLIUMA ALAPJÁN)

„Az evangéliumi események Jézus szemtanúkra gyakorolt óriási hatását is tanúsítják, hiszen az emberek a természetfeletti csodákat, gyógyításokat látva dicsőítették Istent.”

Jézusról, mint emberről a legtisztább, legteljesebb képet Lukács evangéliumában találjuk. Az evangélista erőteljesen rámutat Jézus Krisztus együttérzésére éppen a szegények, a betegek, a nyomorultak, az elveszettek, a társadalom számkivetettjei iránt. Már a programbeszédében meghirdette, hogy értük jött, feléjük van küldetése és feladata (Lk 4,18; 7,22; 19,10).

Urunk a Nagy vacsora példázatában fénykép pontosságú és részletességű képet rajzolt kora társadalmáról. A szegények, betegek, nyomorultak, nyomorékok és vakok a városok útjain és a keresztutakon koldulásból tengették életüket (Lk 14,21).

A szociális háló (nyilván 20-21. századi fogalom) meglehetősen szakadozott még Magyarországon napjainkban is, holott a kormány az utóbbi 8 évben nem keveset tett ennek javításáért. Mégis sokan élnek mélyszegénységben, hajléktalanok, utcán élők, minden jövedelem nélkül.

Jézus korában ilyen szociális háló még egyáltalán nem is létezett. A szegények, főleg, ha még betegek vagy fogyatékosak is voltak, mint a vakok, vagy a leprások, Jézus földi ittjártakor kiközösítettségben éltek, a társadalom peremén, mindenféle jövedelem, támogatás és ellátás nélkül.

Az elsőrendű egészségügyi hatóság a papok voltak. Az ő tisztük volt a diagnózis felállítása, és a gyógyulás megállapítása is. Ez az ún. egészségügyi hatóság döntően a bőrön látható kóros elváltozások, bélpoklosság vagy a lepra – tehát fertőző, ragályos betegségek – esetében volt illetékes. Ezeket a betegeket elkülönítették, sőt kiközösítették, aminek döntően kultikus oka volt és nem járványügyi. Tisztátalannak számítottak, akik nem vehettek részt Izráel vallási közösségében és a szertartásokban, megérinteni sem volt szabad őket. A lakott településeken kívül, nagyobb csoportokban tengették nyomorúságos életüket az őket megszánók könyöradományaiból. Ha történetesen rongyaikba burkolózva bejöttek a városokba, hangosan kiáltozniuk kellett, hogy „tisztátalan”, nehogy valaki véletlenül hozzájuk érjen.

A szegényeket és sok betegségben szenvedőt is – nyomorékokat, bénákat, süketeket, démontól megszállottakat – kiközösítették, mert betegségük és szegénységük okát bűnösségükben vélték felfedezni. Talán a vakok voltak a társadalom legkiszolgáltatottabb tagjai. Állapotuk hátterében konkrét bűnt feltételeztek (Jn 9,2-3), és betegségüket Isten büntetésének tartották – különösen is a rabbinikus zsidóságban. Pedig segítségre szorultságuk miatt még az ószövetségi törvények is védték őket (3Móz 19,14; 5Móz 27,18). A vakok többnyire koldulásból tengették életüket: kibotorkáltak, vagy kivitték őket valahová a forgalmas utak mellé, vagy a zsinagógák, esetleg a jeruzsálemi templom környékére.

Lukács, az orvos, nagy hangsúlyt fektetett a betegségek pontos leírására. Gyógyászati kifejezéseket használt, mint a „magas láz” (Lk 4,38). Sok olyan gyógyítást is említett, amit a többi evangélium nem. Ilyen a meggörnyedt asszony (Lk 13,10-17) esete, vagy a tíz leprás (Lk 17,11-19) története.

Jézus Krisztus közösséget vállalt a társadalom számkivetettjeivel – együtt evett velük –, amiért a farizeusok meg is szólták, „zúgolódtak ellene” (Lk 5,30-32; 15,1-2). Sőt megérintette az érinthetetleneket, mint pl. egy leprás meggyógyításakor is (Lk 5,12-16).

Lukács elbeszéli, hogy az Úr Jézus hogyan gyógyított meg különféle betegségeket – lázat, leprát, vízkórt, bénaságot, vakságot, süketséget, némaságot, nőgyógyászati bajt –, minden gyógyászati eszköz vagy beavatkozás nélkül. Ezek a gyógyulások egyszerűen Jézus Krisztus szavára, időnként érintésére következtek be, és soha nem mágikus szavak, mozdulatok vagy eszközök hatására. A betegek, vakok, nyomorékok azonnali gyógyulásait ma sem lehet tudományosan megmagyarázni. Jézus Krisztus gyógyításai messiási jelek voltak; beteljesítette a róla megírt próféciákat, de ugyanakkor bizonyították Urunk szenvedő emberek iránti szeretetét is.

Az evangéliumi események Jézus szemtanúkra gyakorolt óriási hatását is tanúsítják, hiszen az emberek a természetfeletti csodákat, gyógyításokat látva dicsőítették Istent (Lk 18,43). Jézus tettei azonban nem voltak Isten hatalmának kényszerítő erejű jelei, hiszen a farizeusok képesek voltak a sátánnak tulajdonítani azokat (Lk 11,15).

Az evangéliumok számos vak meggyógyításáról tudósítanak. Ezek között Lukács evangéliumában is szerepel egy különös vakgyógyítás – a vak Bartimeus története (Lk 18,35-43). Az illető nevét csak Márk jegyezte fel (Mk 10,46).

Bartimeus állomáshelye a Jerikó felé vezető út volt. Abban az időben még sem a rádió, sem a televízió nem gondoskodott arról, hogy az emberek hallják a híreket, még napilapok sem voltak, ezek ellenére a hírek már akkor is terjedtek. Az út mentén kolduló vak ember is hallott, hallhatott sok mindent Jézusról, gyógyításairól, csodáiról, talán a hirdetett evangéliumról is. Miután kérdezősködésére választ kapott, megtudta, hogy ott, mellette az úton a Názáreti Jézus halad el. Minden bizonnyal úgy érezte, ez most az ő egyetlen, talán soha vissza nem térő lehetősége, és Jézus után kiáltott.

Ám az, ahogyan Jézus után kiáltott, nem egy szokványos, általánosan használt megszólítás volt, hiszen Urunkat a Messiásnak szólította: „Jézus, Dávid Fia, könyörülj rajtam!” (Lk 18,38)

A szűk tanítványi kört leszámítva, nem sokan tartották úgy, hogy Jézus Krisztus maga a várva várt Messiás. A legtöbben azt feltételezték róla, hogy a múltból tért vissza egy a próféták közül. Ám, ha valaki pozitív véleményt

fogalmazott meg róla, azt a kor vallási vezetői gyakran meg is torolták. Pl. a vakon született szülei (Jn 9,20-22) a gyülekezetből való kiközösítés valós veszélye miatt képesek voltak még a saját fiukat is cserbenhagyni.

Valószínűnek tartom, hogy a Jézussal együtt érkező tömeg nem annyira azért akarta elhallgattatni, mert Jézus Krisztust, vagy a tanítványait zavarta a kiáltozása, hanem azért, ahogyan megszólította Urunkat.

Honnan tudta, honnan tudhatta Bartimeus, az életét az út szélén tengető vak koldus, hogy a Názáreti Jézus a Dávid fia, a Messiás?

Vajon emberileg nézve hogyan jutott el erre a meggyőződésre? Honnan volt a helyes ismerete és hite?

Mert, hogy az Úr Jézussal közvetlen kapcsolatban lévő tizenkettő erre a meggyőződésre jutott, az emberileg is érthető, hiszen ők, akik kezdettől is Messiás-várók voltak, immár 3 éve napi 24 órát töltöttek Urunkkal. Hallgatták tanítását, látták viselkedését és csodáit. Ám Bartimeusnak ilyen tapasztalatai nem voltak, nem lehettek.

Bartimeusról tudjuk, hogy valamely betegség következtében vakulhatott meg, mert amikor Jézus kérdezte, hogy mit cselekedjen vele, ő így válaszolt: „Mester, hogy újra lássak!” (Mk 10,51) Talán mielőtt megvakult, teológiával foglalkozhatott, hiszen egészen pontosan tudta, kicsoda is a Názáreti Jézus. Dávid Fiának kizárólag csak az szólíthatta, aki pontosan tudta és hitte, kicsoda is ez a gyógyító vándortanító.

Persze, a vertikális dimenzióból nézve világos a helyzet. Nyilván Bartimeusra is igaz volt az, amit Jézus Krisztus válaszolt Péternek a vallástétele kapcsán (Mt 16,17). Ugyanezt Urunk nagyobb általánosságban is megfogalmazta. Amikor a kiküldött 72 tanítvány az eredményesen teljesített szolgálat után nagy örömmel tért vissza, és újságolta élményeit, Urunk imádságban adott hálát mennyei Atyánknak (Lk 10,21): *„Abban az órában Jézus így ujjongott a Szentlélek által: Magasztallak, Atyám, menny és föld Ura, hogy elrejtetted ezeket a bölcsek és értelmesek elől, és kijelentetted a gyermekeknek. Igen, Atyám, mert így volt kedves előtted.”*

Amikor Jézus a vak Bartimeusnak visszaadta a látását, Urunk gyógyításainak minden célja megvalósult: neki nemcsak a teste gyógyult meg, hanem a lelke is, hiszen Jézus Krisztus követőjévé lett és dicsőítette Istent. Sőt, nemcsak ő tette ezt, hanem a történteket látva a tömeg is (Lk 18,43).

„És azonnal megjött a szeme világa, és követte őt, dicsőítve Istent. Az egész nép pedig ezt látva dicsőséget adott Istennek.”

***Dr. Erdélyi Judit** / Budapest*

JÉZUS ÉS A FEHÉRGALLÉROS BŰNÖZŐK

„Sokszor hallottam már, hogy akitől változást várnak, az időt kér. A változáshoz nem időre van szükség, hanem Jézusra.”

Olvasandó: Lk 5,27-32

Kutyából nem lesz szalonna! – így szól egy régi mondás. Arra az emberre használják, aki nem képes a pozitív változásra, megjavulásra. Valaki egyszer azt mondta erre, hogy a mennyben minden szalonna kutyából lesz. Jól példázza ezt a Léviből lett Máté esete, akiből igen jófajta „szalonna” lett.

Lévi, egy kutyaütő nagykutya volt. A Galileai-tenger partján élt, Kapernaum városában. Vámszedő volt. A megszálló római birodalom szolgálatában állt, kiszolgálva hatalmukat. Nem kényszerítették rá, önként vette bérbe a vámszedő asztalt. Olyan volt, mint a kommunista diktatúra idejében egy meggyőződéses párttitkár. Az emberek nem kerülhették el a vámszedő asztalt, hiszen itt kellett a vámot, az adót beszolgáltatni. A vámszedőknek a vámszedés bérleti díját az adókból és a vámokból kellett megfizetni. Továbbá ez jelentette a saját egzisztenciájukat is. Az egzisztenciáról pedig tudjuk, minél magasabb, annál jobb. A vámszedők pedig, hogy szárnyakat adjanak egzisztenciájuknak, nem csak éltek a vámszedés adta lehetőséggel, hanem vissza is éltek vele. Zákeus, egy fő-falkatárs, már a keskeny útra lépve, így vallotta meg bűnét: *„és ha valakitől valamit törvénytelenül vettem el”* (Lk 19,8). Keresztelő János ugyanis arra kéri a hozzá hasonlóakat, hogy *„Semmivel se hajtsatok be többet a megszabottnál!”* (Lk 3,13). Törvénytelenség, csalás, zsarolás, visszaélés, korrupció…, mind köthető volt a vámszedő személyéhez. A Római Birodalom, megkapva követelését, szemet hunyt a részletek fölött. Így élte Lévi az életét.

A zsidók nagyon nem szerették a vámszedőket. Ezek az emberek a paráznákkal azonos erkölcsi besorolás alá estek a szemükben. Nyereségért megalkuvó hazaárulókat láttak bennük. Nem véletlenül kérdezték meg Jézustól: *„Szabad-e a császárnak adót fizetnünk, vagy nem?”* (Lk 20,22). Forrt a vérük az idegen hatalom adókényszerétől. Az adószedőket pedig szívből gyűlölték és megvetették. Utálták őket, mint „rühes kutyát” (Móricz Zsigmond).

Balog Miklós

Hirdetővé avatott

Ne örvendj önzőn ama üdvösségnek,
mely kegyelemből immár a tied!
Az Úr parancsa, hogy tovább vigyed,
ezért avatott hirdetővé téged.

Várják a jó hírt itt s a messzeségek:
hirdesd a nagy Király parancsait,
így láthatóvá válik majd a hit,
teremve szeretetet, békességet;

hogy az Istennel megbéküljenek
és egymással is mind az emberek.
S mint ügynöke rég a kereskedőnek,

reklámozd Gazdád égi kincseit!
Ne félj, ha rád a gúnyolódók törnek,
ügyét hirdetned ő mindig segít!

Egyszer arra ment Jézus, és a vámszedő helyen meglátta Lévit, a vámszedőt, a „rühes kutyát". Megszólította. Mintha csak kutyafuttában mondta volna Jézus: *„Kövess engem!"* Mintha csak…, pedig nem. Ez a vámszedő asztal nem az útjába került Jézusnak, hanem útba ejtette azt. *„Mert őbenne kiválasztott minket magának már a világ teremtése előtt…"* (Ef 1,4). Ennek a találkozásnak nem csak következményei vannak, hanem előzményei is. Mi csak annyit látunk, hogy egy szempillantás alatt megtörtént az átváltozás, a lelki halottat új életre támasztotta Jézus szava. Sokszor hallottam már, hogy akitől változást várnak, az időt kér. A változáshoz nem időre van szükség, hanem Jézusra. A változás mélysége nem arányos a változtatás idejével. Egy orvos ennyi idő alatt csak köszönni tudna a betegnek. Jézus ennyi idő alatt átültet egy szívet. Léviből Máté lett, egy teljesen új ember. Lévi a vámszedőség betegségében szenvedett. A bűnnek olyan gyógyíthatatlan betegségében, amire utálattal tekintettek a zsidók. De Jézusnál semmi sem lehetetlen. A legnagyobb csoda történt meg Lévivel, ami ember életében megtörténhet. Még egy vámszedőből is lehetett Jézus tanítványa.

Máté egészen más emberré lett: a birodalom szolgájából Jézus Krisztus szolgája. Máté a 12 tanítvány közé tartozott. Otthagyta mindenét, és követte Jézust. Többé már nem azon törte a fejét, hogy mit tud elvenni az emberektől, hanem hogy mit tud nekik adni. Adott is, mindannyiunknak. Egy evangéliumot írt, s ezáltal a mi szemünk és a mi fülünk is lett. Írásán keresztül, mit a Szentlélek ihletett, sok mindent láthatunk abból, amit ő látott, és sok mindent hallhatunk abból, amit ő hallott. Máté nevének jelentése: Isten ajándéka. Az ő élete, munkássága Isten ajándéka számunkra. Akinek az életét Jézus szavai megváltoztatták, annak a Jézusról írt szavai rengeteg ember életében eredményezték azt a változást, ami Jézus szavára Máté életében megtörtént.

Kutyából nem lesz szalonna! Így szól egy régi mondás. Számtalan megtért ember élete cáfolja ezt. *„Mert az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elveszettet."* (Lk 19,10)

***Vincze András** / Debrecen*

JÉZUS ÉS A NEM ZSIDÓK

„Látva Jézus példáját, az ő nyitottságával közeledjünk mi is az emberekhez! Ne legyünk az evangélium másokkal való megosztásában, cselekedettekkel való képviseletében személyválogatók!"

Az evangéliumok, közöttük Lukácsé is, úgy mutatják be az Úr Jézust, mint aki a szabadító munkáját – bármerre járt is – személyválogatás nélkül végezte. Ez a nyitottság sok tekintetben megfigyelhető a szolgálatában. Mi most azonban arra a nyilvánvaló és lenyűgöző vonásra figyelünk, amit Jézus nemzeteken, népeken átívelő szolgálatában szemlélhetünk. Annál inkább meg kell szívlelnünk az evangéliumnak ezt a tulajdonságát, mert Jézus ebben is követendő példát adott számunkra. Tökéletesen tett bizonyságot az Atya személyéről, gondolatairól, tetteiről. Jézusról ugyanis ezt állítja a Szentlélek: *„Ő Isten dicsőségének kisugárzása és lényének képmása, aki hatalmas szavával hordozza a mindenséget…"* (Zsid 1,3).

Isten örök terve

Lukács evangéliumának már a legelején, akkor, amikor az idős Simeon karjába vette a kisded Jézust, így magasztalta az Urat: *„meglátta szemem üdvösségedet, amelyet elkészítettél minden nép szeme láttára, hogy megjelenjék világosságul a pogányoknak és dicsőségül népednek, Izráelnek"* (Lk 2,31-32). Ezzel a Szentlélek nem csak azt jelentette ki Simeon szája által, hogy a Messiás megérkezett, ő az, akit a kezében fog, hanem azt is, hogy ez a csodálatos gyermek nem csak a zsidókhoz jött, küldetése minden népnek szól. Az evangélium végén, a váltságművet befejezett, dicsőségesen feltámadt, mennybe vissza készülő Úr Jézus pedig a tanítványait bátorítva buzdítja, hogy *„hirdetni kell az ő nevében a megtérést és a bűnbocsánatot minden nép között, Jeruzsálemtől kezdve"* (Lk 24,47). Olyan ez, mint egy gyönyörű szép keret: az evangélium kezdetén és végén Isten ugyanazt hangsúlyozza: a szabadító, életet adó üzenet mindenkinek, valamennyi népnek szól!

Összhangban áll ez a csodálatos evangéliumi nyitottság Krisztus örök tervével, ami az egyházára vonatkozik. Ő, a népét, a választottakat, minden nemzetből gyűjti. Először a saját népének, Izráelnek hirdette az evangéliumot, mert így volt elrendelve, de ő, mint Messiás, nem csak a népében választottak Felkentje volt, a pogányok világosságául is jött. Lukács különösen is nagy precizitással írja le azokat a tudósításokat, amik ezt a mindenkire érvényes messiási szolgálatot mutatják be.

Jézus nem volt foglya kora előítéleteinek, hamis beidegződéseinek. Nem hallomásból ítélt, vagy mások véleménye alapján, nem szégyellte a környezetében lenézett nációk fiait, leányait, mint ahogyan nem igazította tetteit a tévelygők és szűklátókörűek véleményéhez sem, soha nem a lelki vakok elvárásainak akart megfelelni. Nem függött az emberek téveszméitől, mennyei Atyjának akaratát tökéletesen töltötte be. Belelátott az emberek szívébe, értelmébe, egytől egyig úgy tekintett rájuk, mint elveszettekre, akiknek szabadításra, hazatalálásra van szüksége – nemzeti, faji, társadalmi hovatartozástól függetlenül. Mindenkinek önmagát kínálta fel elfogadásra.

Az evangéliumból megtudjuk, hogyan adott szabadulást, új életet a lenézett, láncaiban halálát váró, tisztátalan gadarai földről származó megszállottnak (Lk 8,26 kk.), de részletes leírást olvasunk arról is, hogyan gyógyította meg többek között a „gyűlölt" samaritánus leprást is (Lk 17,11 kk.).

Nem csupán Jézus cselekedeteiben láthatjuk a mindenféle embernek kínált kegyelmét, hanem az igehirdetéseiben is. Súlyos figyelmeztetést fogalmazott meg például akkor, amikor az irgalmas samaritánusról szóló példázatában egy, a korában általánosan lenézett származású embert állított a nagy parancsolatot be-

töltő, meghökkentő példának (Lk 10,25 kk.). Majd a pogány, de az ő bölcsességét hallgatni akaró Sába királynőjét, vagy Ninive megtért férfijait mutatja be úgy a zsidóknak, mint akik megelőzik őket az Isten országában (Lk 11,29 kk.). A nagy vacsoráról szóló példázatban is intést adott: Isten mindenhonnan hívja, gyűjti az övéit (Lk 14,15 kk.), de a pogány római százados felismerését is megörökíti Lukács, aki az elnyomó, ellenséges hatalom képviselőjeként is képes volt megérteni, hogy Jézus igaz, azaz Isten Fia volt. Sőt, ezért dicsőítette is Istent (Lk 23,47)!

Jézus a népét tehát a zsidók és nem zsidók közül egyaránt gyűjtötte és gyűjti ma is. Ennek az igazságnak a felismerése miatt vallották a reformátoraink is, hogy „Istennek Fia az egész emberi nemzetségből" (Heidelbergi Káté 54. K.-f.) gyűjti a népét, a választottak seregét.

Kísértéseink

Jézus nem volt a nemzeti tudat, vagy öntudat ellensége. Hiszen meg van írva, hogy Isten *„az egész emberi nemzetséget egy vérből teremtette, hogy lakjon az egész föld színén, meghatározta elrendelt idejüket és lakóhelyük határait"* (Csel 17,26). A bűneset utáni világban Isten rendet fenntartó gondviselésének az ajándéka, hogy a „megvadult" emberiség mégis viszonylag rendezett nemzeti közösségekben, földrajzilag kijelölt helyeken él. Krisztus nem törölte el a nemzetek közötti határokat, sőt, fokozott missziói felelősségre intette azokat a megtért, meggyógyított személyeket is, akik éppen nem zsidók voltak. Így küldte vissza a megszabadított gadarait a városába, az övéihez, hogy elbeszélje, mit tett vele az Isten. *„Ő pedig elment, és hirdette az egész városban, hogy milyen nagy jót tett vele Jézus"* (Lk 8,39). Ugyanígy lett falujának első evangelizátora a samáriai asszony is, aki a kútnál ismerte fel Jézusban az „Isten ajándékát" (Jn 4,28).

Szomorú, ha egyes egyházközségek, bennük az egyháztagok, szem elől tévesztik lényegi küldetésüket, és egy pusztán (főként) hagyományápoló, elsősorban nemzeti értékeket mentő „ügynökség" lesz belőlük, ahol az Ige csak illusztráció, vagy mottó egy-egy rendezvény előtt vagy után, de az ereje, megélt hitelessége fogyatékos, vagy hiányzik. Legyünk hálásak az országhatárainkon átnyúló magyar nemzetünkért, „kijelölt lakóhelyünkért", kulturális kincseinkért, nyelvünkért, művészetünkért, hagyományainkért! De soha ne engedjük, hogy ezek az Isten helyébe lépjenek, hiszen ezek a valóságok csupán erre a világra érvényes keretei az életünknek.

Látva Jézus példáját, az ő nyitottságával közeledjünk mi is az emberekhez! Ne legyünk az evangélium másokkal való megosztásában, cselekedettekkel való képviseletében személyválogatók! Ahogyan Krisztus egyháza egyaránt áll zsidó és nem zsidó származásúakból, a mi szemléletünkben is ott kell lennie ennek a lelkületnek: ne válogassunk a missziói célterületek, célpontok között! Ne okozzon gátlásokat bennünk annak az embernek a felkarolása, evangelizálása sem, aki nem a mi „szociális szintünkön" van, legyünk befogadóak mindenki irányában! A gyülekezetünkön belül és kívül legyünk érzékenyek minden korosztállyal szemben, keressünk kapcsolatot az eltérő intelligenciájú emberekkel is, járjunk nyitott szemmel a szükségben lévőket tekintve, ismerjük fel mindenkiben az elveszett, kegyelemre szorult állapotot, mint ahogyan mi sem különbözünk!

Legyünk egyre bátrabb, eltökéltebb, „személyválogatás-mentes" hirdetői a ránk bízott drága üzenetnek, hogy megszülethessen bennünk is az örömteli felkiáltás: *„hála legyen Istennek, aki Krisztus ereje által mindenkor diadalra vezet bennünket, és ismeretének illatát terjeszti általunk mindenütt!"* 2Kor 2,14.

***Hotorán Gábor** / Érsekcsanád*

JÉZUS ÉS A „KÖZÖNSÉGES" BŰNÖZŐK

„Micsoda igazság: megtartani csak az elveszettet lehet, feltámasztani csak azt, aki a sírban fekszik, megvigasztalni csak azt, aki sír, felmagasztalni azt, aki megalázza magát, megbocsátani annak, aki bűnösnek vallja magát."

Jézus szenvedéstörténetében sokféle emberrel találkozunk. Kicsiben megtaláljuk benne az egész világot. És ez nem véletlen, mert ennek így kellett lennie, hogy ebben a történetben mindenki magára ismerhessen és dönthessen. Mert Jézus szenvedése, keresztje mindenkit döntésre hív: vagy mellette, vagy ellene.

A felállított golgotai kereszt körül megtaláljuk a zsidókat, de a rómaiaikat is. Láthatjuk az egyszerű embereket, mint pl. Cirénei Simont, aki a mezőről jön, de magas rangú politikusokról is olvasunk, mint Pilátus, a római helytartó. Ott vannak az ellenségek, a főpapok, a farizeusok, de jelen van a jóbarát, a tanítvány, János is. Látjuk a szent életű édesanyát, Máriát, de a Jézussal együtt megfeszített gonosztevőket is. Most róluk szeretnék írni, először a jobb kéz felől, majd a bal kéz felől megfeszített gonosztevőről.

Nagyon hálásnak kell lennünk, hogy láthatjuk őket, mert Jézus bűnösök iránti irgalmas szeretete ragyog fel ebben. Vigasztalást lehet meríteni abból, hogy nincs olyan mélység, amiből Krisztus ki ne tudna szabadítani minket. Jézushoz mindenki kiálthat, még a halálra ítélt bűnöző is, és azonnal jöhet a válasz: még ma velem leszel a paradicsomban.

Ennek az embernek, a jobb kéz felől megfeszített gonosztevőnek az Úr hitet ajándékozott. Itt is látjuk, hogy a hit Isten ajándéka, és ő ezt mindenkinek adhatja, még a legelvetemültebb embernek is. Ennek az embernek nem is akármilyen hite volt, hanem hatalmas hite. Ez lehetetlennek tűnik és mégis igaz: nagy bűnösnek nagy hite lehet. Ez is vigasztalás minden ember számára. Az ilyen hit megtarthatja azt is, aki rettenetes bűnöket követ el. Sok ember felteszi a kérdést: mi hasznom van abból, ha hiszek? Nos, ebben a történetben megláthatjuk, hogy mekkora haszonnal jár a hit. Tíz pontban foglaljuk össze ennek az embernek a hitét.

1. Az első az, hogy kérésében nagyon szerény volt. Csak annyit kért: emlékezzél meg rólam. Többet nem, mert a hit nem követelőző. Szinte azt mondhatjuk, hogy ez a gonosztevő kíméli Jézust, hiszen tudja, hogy neki is nagy szenvedései vannak. Emlékezzél meg rólam, nem most, nem azonnal, hanem majd, amikor eljössz a te országodban. A hit tud várni, amíg a másiknak alkalmas lesz az idő. A másik gonosztevő éppen az ellentéte ennek. Ő nem kér, hanem követel: szabadítsd meg magadat és minket is! Ő teljes szabadítást kér, mégpedig azonnal. És Jézus ezt az agresszív, követelőző kérést nem hallgatja meg. De az elsőt, a szerényet, a szeretetteljest, a várni tudót, azt igen. Melyikre hasonlít a mi imaéletünk?

2. Ez az ember nem emberekhez fordult segítségért, hanem Jézushoz. Tudta: emberek úgysem hallgatják meg és nem is segítenek rajta. Tudta, hogy emberektől nem kaphat mást, mint elutasítást. De Krisztus könyörült rajta, éspedig azonnal, és sokkal többet kapott, mint amit kért. Aki hisz Krisztusban, annak nem kell elutasításra számítania. Miért? Nem saját érdemeiért, hiszen azok nincsenek. De ezt Krisztus érdemelte ki számára, s a hit ezt egyszerűen elfogadja ajándékként. Krisztus az, aki minden elutasítást magára vett a kereszten. Ez a Biblia örömüzenete. Ez a Biblia szíve. Ez a gonosztevő és minden bűnös ahhoz a Krisztushoz fordulhat, aki az emberek minden elutasítását, a ránk kimondott nemeket is mind magára vette és eltörölte. Jézus azt mondja a hittel hozzá forduló bűnösnek: én ma eltörlöm a te ítéletedet a véremmel. A paradicsomba mehetsz, mert minden bűnödet eltöröltem.

3. Harmadszor: abban látszott meg a hite, hogy imádkozott. S ez nem csak látszat volt, hanem szíve mélyéről fakadt fel az imádság. Ha nem lett volna hite, nem imádkozott volna. Csak az imádkozik Krisztushoz, aki hisz benne.

4. Hitének negyedik bizonyítéka, hogy meg is vallja azt. Nyilvános hitvallást tesz. Mindenki füle hallatára kiált a megfeszített, megcsúfolt Jézushoz, egy olyan pillanatban, amikor ezt senki más nem teszi, még a tanítványai sem, hiszen azok rég elszaladtak. Ő itt ország-világ előtt Úrnak vallja Jézust, miközben Tamás csak jóval később fog idáig eljutni.

5. Az ötödik dolog, amiben felragyog a hite, hogy hisz Jézus jövendőjében. Ő efelől egy pillanatig sem kételkedik, annak ellenére, hogy most emberileg úgy tűnik: Jézusnak csak múltja van, de jövője nincs. Amikor eljössz a te országodban, mondja, s mi tudjuk, hogy az eredeti szövegben itt a királyság, királyi uralom szó található. Ő hiszi, hogy ez a mellette megfeszített ember nem akárki, hanem maga a Király, hogy ő nem az elvetett, hanem a kiválasztott. Tudja, hogy Jézus nem a halálba megy, hanem a mennybe, az ő királyságába. Ez az ember hisz abban, amit nem lát, aminek most minden ellene mond; Mózeshez hasonlóan látja a láthatatlant.

Füle Lajos
Az Úr közel

Az ÚR közel, ahogy a levegő,
ahogy a fény, ahogy a Biblia.
Közöttünk van a nagy VIGASZTALÓ,
minden napon velünk ISTEN FIA!

6. Azt is hiszi, hogy amikor Jézus el fog jönni az ő országában, meg fogja keresni azokat, akik itt lenn hittek benne. Csodálkozva tesszük fel a kérdést: Ki tanította meg ezekre ezt az embert? Hiszen ő nem járt sem vallásórára, sem kátéfelkészítőre, de még istentiszteletre sem. Bibliája sem volt soha. Csak egy lehetséges választ adhatunk a feltett kérdésre. Isten Szentlelke maga tanította őt. Később Pál le fogja írni, hogy senki sem vallhatja Úrnak Jézust, csakis a Szentlélek által. Ez már itt beteljesedik.

7. A hetedik dolog, amiből kitűnik, hogy ennek az embernek volt hite, az a bűnismerete. Ez már abból meglátszik, amit nem is Jézusnak, hanem a bal kéz felől megfeszített bűnözőtársának mond. Kemény szavakkal feddi meg kollégáját: mi ugyan joggal szenvedünk, mert cselekedeteink méltó büntetését vesszük. Ehhez nagy hit kell, mert nem ez a jellemző az emberekre. Az emberek nagyon nehezen vallják meg a bűnüket. Huszonhárom év óta járok börtönbe, raboknak hirdetni az igét, de egy kezemen meg tudnám számolni azokat a fogvatartottakat, akik nyíltan bevallották: bűnt követtem el. A többi mind ártatlannak vallotta magát. Az emberre sokkal inkább az jellemző, hogy tagadja, kicsinyíti, igazolja, magyarázza, mentegeti a bűnét, de semmiképpen sem az, hogy őszintén bevallja. De ez a gonosztevő megvallja, hogy ő megérdemli az ítéletet. Ismerjük mi a nyilvános bűnvallást? Egyáltalán: tettünk-e bűnvallást otthon, a gyülekezetben, a munkahelyen, a férjünk, feleségünk előtt? Vagy az jellemző ránk is, hogy tagadjuk, kicsinyítjük, áthárítjuk azt, mint ahogyan Ádám és Éva is tette? Ezt se tudja az ember önmagától megtenni. Jézus mondja, hogy a Szentlélek tud meggyőzni bűn tekintetében.

Az is különös ennél az embernél, hogy nem is akar a méltó büntetéstől, a kereszttől megszabadulni, mint a másik gonosztevő. Nem azt kéri, hogy szabadíts meg a kereszttől, hanem: emlékezzél meg rólam. Micsoda igazság: megtartani csak az elveszettet lehet, feltámasztani csak azt, aki a sírban fekszik, megvigasztalni csak azt, aki sír, felmagasztalni azt, aki megalázza magát, megbocsátani annak, aki bűnösnek vallja magát.

8 A nyolcadik dolog, amiből hite kitűnik az, hogy bizonyságot tesz Jézusról: ez semmi rosszat nem cselekedett. Ezt a bizonyságtételt senki sem kérte tőle, sőt a kereszt körül állók közül sokan nem is örültek ennek. Hiszen itt a legtöbben csúfolták, gúnyolták, káromolták Jézust. Ennek az embernek a bizonyságtétele szöges ellentétben állt Jézus halálos ítéletével, hiszen a főpap és a nép vezetői kimondták: méltó a halálra! Bizonyságtételével kivívta Jézus ellenségeinek a gyűlöletét, ellenszenvét.

Merjük mi is ezt tenni? Bizonyságot tenni Jézusról akkor is, ha nem kapunk dicséretet, sőt ha gyűlöletesek leszünk az ő nevéért az emberek előtt?

9. Hitének kilencedik vonása, hogy megintette társát. Ezt sem kérte senki tőle, hiszen kollégája nem hozzá szólt, hanem Jézushoz. Ő mégis válaszolt neki. Az kihívóan, káromlóan fordult Jézus felé. Mielőtt Jézus válaszolhatott volna neki, ő „közbelépett” és válaszolt Jézus helyett. Ilyen az igazi szeretet, magára veszi a más terhét. Ahogy Krisztus magára vette értünk, helyettünk az Isten haragját. Jézusban és ebben a gonosztevőben már egy indulat volt. Ő az Isten igazságát nagyobbra tartotta a saját életénél. Nem a maga életét mentette, hanem azt mondta: az igazságnak eleget kell tenni. Éppen azt tette, amit Krisztus, aki fontosabbnak tartotta, hogy eleget tegyen Isten

igazságának, mint azt, hogy megmentse a maga életét. Ez a gonosztevő hite által már megigazult, Krisztusban van, azt akarja, amit Krisztus, azt teszi, amit Ura és Megváltója tesz.

10. Végül az utolsó: tudta, hogy az igazi, az örök életet csak a halála után fogja megkapni. Azután mehet be a Paradicsomba, miután kiszenvedett a kereszten. Tudunk-e mi is így tekinteni a halálunkra, hogy akkor megyünk be majd a Paradicsomba? Akkor miért félünk még a haláltól?

Szóljunk még néhány szót a bal kéz felől megfeszítettről is! Mert még felőle is felcsillan a remény ebben a történetben. Mégpedig azért, mert miután a jobb kéz felőli megfeddte, megintette, azután elhallgatott. Többet már nem gúnyolódott, nem káromkodott. A Golgotán csend lett. Ahogy egy nagy igehirdető mondja a bal kéz felől megfeszített gonosztevőről szóló prédikációjában: merjük remélni, hogy ez a csend számára nem a megkeményedés, hanem a megtérés, a magába szállás csendje volt. S akkor ő is bemehetett a Paradicsomba. Amikor Jézus a jobb kéz felőlinek ezt mondta: ma velem leszel a Paradicsomban, nem fordult a bal kéz felőlihez, és nem mondta: te pedig most azonnal mész a pokolba. Ha ebben a csendben megragadta a kegyelmet, ő is bocsánatot kaphatott, mint ahogy közülünk is mindenki, még a „közönséges" bűnözők is bocsánatot és kegyelmet nyerhetnek, ha azt hittel kérik és elfogadják.

Lőrincz István */ Marosvásárhely*

ÉRTHETETLEN KEGYELEM

„Lehet, hogy ilyen nagyobb testvérek vagyunk mi is, akinek az igazságérzete olyan erős, hogy még Istent is ki akarnánk okítani? Olyanok vagyunk, akinek a gondolatában nincsen hely a megbocsátásnak, az elengedésnek?"

Olvasandó: Lukács 15,11-32

A „tékozló fiú" címmel ismert példázat talán a Biblia legismertebb jézusi elbeszélése. Ez a megtévesztő cím azonban, ami ráragadt erre a történetre, elterelheti figyelmünket a példázat lényegéről, Istenről és az ő számunkra felfoghatatlan, nem emberi logikát követő kegyelméről. Jézus szavainak célja pedig éppen az, hogy megtanuljunk Isten fejével gondolkozni a kegyelemről.

A kegyelem ugyanis ellentétes az emberi logikával. Az, hogy valaki – ez esetben Isten – az ellene súlyosan vétkezővel, annak minden érdeme, jóvátétele nélkül jót tesz, nem tipikus emberi gondolat. Mi a bosszú leckéjét tanultuk meg, és gondolataink „a szemet szemért, fogat fogért" jogelvet követelik. De Isten más. Végtelenül más. Sok rendkívüli tulajdonsága mellett a kegyelme is más, mint, ahogy mi azt gondoljuk. Erre tanít ez a példázat.

Milyen vonatkozásban hangzott el ez a történet?

Jézus beszédbe elegyedett az akkori kor templomos gyülekezetének néhány tagjával. Elöljárók voltak ezek, olyasfélék, mint ma a presbiterek, lelkészek, jól képzett hitoktatók, bibliaolvasó, imádkozó emberek, teológia tanárok – az akkori vallási elit tagjai, a média, az egészségügy, a szociális rendszer irányítói. Ismerték a Bibliát, az egyházi énekeket, templomi esküvőjük volt, az egyházi rendet mindenben betartották, tudták mit miért cselekszenek a templomban, gyerekeik, unokáik vallásos nevelést kaptak, nem 10 forintot dobtak a perselybe, hanem jövedelmük tizedét adták az egyháznak rendszeresen. Szóval hívő embereknek tartották magukat, igyekeztek ennek megfelelően élni. A gondolkodásmódjukat azonban nem hatotta át az isteni értékrend. Vallásos életvitel jellemezte őket, de lelküket nem érintette meg Isten.

Amikor Jézus megjelent az akkori egyházban, ezek az emberek egy ideig figyelték az ő tevékenységét, aztán elkezdtek háborogni azon, hogy Jézus olyan emberekkel is szóba áll, sőt jó kapcsolatot ápol, akiket ők tudatosan elkerültek. Jézus jóban volt az akkori kor korrupt fináncaival, pénzügyőrökkel, adóellenőrökkel, politikusokkal, az akkori kor újgazdagjaival, az ottani kisebbséggel (samáriaiak), elvált nőkkel tárgyalt, prostituáltakkal társalkodott, ma úgy mondanák: bandázott. Káromkodó „melósokkal" ült le enni, jóban volt a nacionalistákkal (zélóták), meg az akkori kor globalistáival, akik szívesen munkálkodtak együtt akár hazájuk ellenére is a világhatalmakkal. Jézus beszélt hazája megszálló hatalmának embereivel, sőt jót tett velük. Nyitott volt mindenféle ember iránt, és mondhatjuk mai fogalmakkal élve, hogy Jézus a korának előítéletein átlépve, sem a rasszisták, sem a globalisták oldalára nem állt, nem ugrott be kora társadalmának lövészárkaiba. Nem lépett be egyik pártba vagy zsidó vallási felekezetbe sem. Nyitott volt mindenféle ember felé. Nem minden ember felé, de mindenféle ember felé.

És az emberek ezt megérezték. Az ilyen fajta „megvetett" emberek „csőstül" özönlöttek hozzá. Hozták a haverjaikat, barátnőiket, mindenféle gondjukkal-bajukkal megkeresték, órákat „agyaltak" Jézussal, hallgatták, kérdezték, élvezték a társaságát.

De az akkori kor vallási elitjének, az egyháztagság egy részének ez nem tetszett. Ezért megjegyzéseket tettek Jézusnak erre a nyitottságára. Nem értették, hogy ha Jézus annyira otthonos a vallási dolgokban, akkor mit keres ezek között a „szemét", bűnös emberek között.

A példázat háttere tehát az, hogy ezek az egyháztagok már nem bírták szó nélkül hagyni ezt a megbotránkoztató dolgot. Valami ilyesmit mondhattak: „Jobb lenne, ha a templomban tárgyalnád a vallási dolgokat, és nem a bűnös emberek között töltenéd az idődet. Ezekre kár az időt meg képességeidet vesztegetni, mert úgyse tudsz rajtuk segíteni."

Azt gondolom, hogy ezek az emberek meg akarták határozni, hogy kikből kerülhetnek ki az egyház tagjai. Megítélésük szerint némelyek szalonképesek voltak, mások pedig nem. Mai kifejezéssel élve erős diszkrimináció határozta meg a gondolkodásukat.

Jézus meghallgatta őket, és válaszként elmondott három példabeszédet, amelyek

mind arról szóltak, hogy a mennyben annak örülnek, ha egy bűnös jó útra tér!

A harmadik példabeszéd arról szól, amikor egy apa nagyvonalúan visszafogadja a fiát. Óriási ünnepséget rendez, amikor gyermeke hazatalál. Jó szülők gyerekéről van itt szó, aki olyan mélyre süllyedt, hogy az már megbocsáthatatlan. Elhagyta a szüleit. Összetörte apja és anyja szívét. Mérhetetlenül lezüllött: belemerült az alkohol, a nők, a szex, a szerencsejáték, a bűnözés és még ki tudja mi minden mocsarába. Az élete nem a hit, a Biblia, a vallás, a nyári táborok, a templom és az imádság köré rendeződött. Nem! Bár így nőtt fel, de ezeknek mind hátat fordított. Élvezni akarta az életet, amíg lehet. Esztelenül, önkívületi állapotban. Azután, amikor nem volt lejjebb, megbánta, amit tett, megjött az esze, hazament és az apja ilyen örömmel fogadta.

De a történet lényege, amiért Jézus ezt az egészet elmondta, még csak ezután következik.

Amikor a nagyobb testvér hazaért, neki nem tetszett ez az örömteli visszafogadás. Ezek a nagyobb testvérek vagytok ti, utal Jézus a vallásos hallgatóira.

Mi nem tetszett Jézus hallgatóinak?

Az apa magatartása, aki itt Istent jelképezi? Miért irgalmas az apa az ilyen emberhez? Miért fogadja vissza a fiát? Mit is mond a nagyobbik fiának? „Vigadnod és örülnöd kellene…”. A testvéred már vallást tett arról, hogy bánja, amit tett. Gyere, örülj, hogy én kegyelmes vagyok a megtérő bűnössel!

Nos, ez már sok – gondolhatták Jézus vallásos hallgatói. A Jézust bíráló vallási vezetők megértették az elhangzott példázatból, hogy nekik is örülniük kellene, ha egy-egy megtérő bűnöst látnak Jézus társaságában. Mert Isten örül, ha egy bűnös megtér. Ehelyett ők diszkriminálták. Nem tudtak Isten fejével gondolkozni.

Kedves Olvasó! Lehet, hogy ilyen nagyobb testvérek vagyunk mi is, akinek az igazságérzete olyan erős, hogy még Istent is ki akarnánk okítani? Olyanok vagyunk, akinek a gondolatában nincsen hely a megbocsátásnak, az elengedésnek? Akik a templomban is csak bűnösöket látnak? Akik nem tudják és nem is akarják elfelejteni, sőt hangoztatják is gyülekezeti társaik korábbi bűneit? Azt, hogy ki volt korábban börtönviselt, ki elvált, ki hogyan gazdagodott, ki volt alkoholista, ki verte az asszonyt, ki a cigány és ki a zsidó, ki volt kommunista, liberális vagy homokos. Nem beszélve a „románok”-ról, amely kifejezést megvető rosszindulattal az Erdélyből áttelepült magyarokra használják sokan.

Leleszi Balázs Károly
Tékozló fiú

Ifjúságom nagyra törésében kikértem örökségem, Uram,
követeltem, adj annyi aranyat, sikert, nőt,
amennyivel a világban-rejlő titkokat meghódíthatom.

Követtem a vágy szédületét, a távolba-húzó ösvény ívét,
mostanra már: cifra ruháimat elnyűttem, csizmám sarka
levásott, homálya lett az értelemnek, s nem találtam
meg azt az asszonyt, akiről álmaim álma álmodott.

Semmirekellő fiad, hálátlan béresedként itt térdepelek
kapud árnyékában, mély barázdákat vájtak arcomon
ősz hajú szolgabíráid, az elfecsérelt évek. Ma már csak
annyit kérek, Uram, fogadj vissza koldus-mivoltomban,
kérgesre dolgoznám kezem, hogy megszolgálhassam
kegyelmed, hűtlenségem miatt elhullajtott könnyeidet.

Ó, mennyi előítélet lehet valakiben a másik ember felé. Hányan nem örülnek a bűnös megtérésének és annak, Isten kegyelmes? Hányan vannak, akik a saját elképzelt, maguknak kisajátított Istenükben hisznek, aki úgy gondolkozik, mint ők maguk? Akik Istent is a saját értékrendjükkel látják el. Milyen kegyetlen tud lenni az ember, amikor így gondolkodik: aki lopott, az tolvaj is marad. Nincs kegyelem, nincs megbocsátás. Aki kommunista volt, kommunista is marad. Az alkoholista, alkoholista marad. Kutyából nem lesz szalonna. És állítják, hogy Isten is így gondolkozik.

Nagyobb testvérek! A mennyben öröm van, ha egy bűnös megtér! Ha egy bűnös hitre jut és visszatér az atyai házba! Örülj te is, és tanulj valamit Isten kegyelméről! Meg kell tanulnunk a kegyelemről úgy gondolkozni, ahogy Isten arról beszél nekünk.

Az apa a legvonzóbb ebben a példabeszédben, akihez mindenben hasonlítanunk kellene. Türelemre int: igen vannak távol levő fiak. Megkeresztelt, talán konfirmált fiak és lányok, unokák, akik az élet csábítása, a sok gond és lehetőség miatt elmennek a maguk útjára és beszennyezik magukat, ki így, ki úgy, nem is egyformán. Hátat fordítanak a mennyi Atyának. Évekre, évtizedekre is eltűnnek az atyai házból. De a Szentlélek egyszer csak megállítja és elkezdi hazafelé téríteni őket. Elvégzi bennük, hogy magukba szálljanak. Eszükbe jut, amit az atyai házban hallottak valamikor.

De amíg távol vannak, nem írhatjuk le őket, és mindig is hangoztatni kell, hogy van számukra visszaút. A gyülekezetben maradtaknak imádkozni kell értük szüntelen, és amikor megjelennek, elébük kell futni és örömmel kell fogadni őket.

Biztatom a kedves olvasókat, hogy kitartóan imádkozzanak a lélekben távol levő szeretteikért, konfirmált gyülekezeti tagjaikért, hogy Isten fordítson a gondolkodásukon! És addig is, amíg nem jönnek, várjunk rájuk türelemmel! Aztán, ha jönnek, fogadjuk őket az Atyától tanult szeretettel, irgalommal és megbocsátással.

Tanuljunk az apától megbocsátást: ha az atya nem firtatja a múltat, akkor mi se tegyük! Ha nem kér jóvátételt és bizonyítást, akkor mi se kérjünk! Aki az atya felé kimondta, hogy „bocsáss meg, mert vétkeztem”, annak a bűnvallásában mi se kételkedjünk! Ha az Atya elengedi a bűnt, mi ne legyünk az Atyánál kegyetlenebbek.

Örömöt is tanulhatunk az Atyától: az Atya örül, ha egy bűnös megtér. Az angyalok is örülnek, ha haza tér a menny fiai közül egy. Örülj te is! Mindegy ki az, aki visszatér és honnan jön! A megtérés már az Isten munkája az emberi szívben. Ha látsz egy megtérő bűnöst, tudd meg, hogy az az Atya munkája, vonzása. Ő szívesen részesít a kegyelemben.

Sipos Ajtony Levente */ Soltvadkert*

Füle Lajos
Megosztja

JÉZUS KRISZTUS, AKI értünk vérezett,
kitörli szívünkből mind a vétkeket.
Aztán LELKE által hazáig vezet,
s megosztja velünk az örök életet.

JÉZUS ÉS A GYERMEKEK – ALÁZAT ÉS BIZALOM –

„A gyermekek, akik az akkori felnőttek szemében jelentéktelenek, lenézettek voltak, az ő számára viszont fontosak! Jézus tudta, hogy már ebben az életkorban fogékonyak a kicsik az evangéliumra.”

Olvasandó: Lukács 18,15-17

Korunk gyermekkultuszával szemben Jézus idejében egész más volt a kisebbek megítélése. Nem véletlen tehát, hogy Lukács a sokféle rendű és rangú ember között a kisgyermekeket is megemlíti az általa írt evangéliumban. Már csak azért is, mert az Úr Jézus végül példaként állítja őket a felnőttek elé.

Ugyan a zsidó kultúrában a gyermeket Isten áldásaként fogadták, és nagy örömmel, szeretettel vették körül, kiskorukban főleg az asszonyokra voltak bízva. A férfiak nem foglalkoztak velük külön, majd csak a törvény tanításakor, a Tóra megismertetésénél. És bár ez viszonylag korán, kisgyermekkorban elkezdődött – hiszen már 13 évesen férfikorba léptek a fiúk, és ők maguk feleltek a törvény ismeretéért és betartásáért (bar Mitzvha) –, addig csak zavarták apjukat a fontos dolgokban.

Az idézett szakaszban egész kicsi, karon ülő gyermekeket vihettek Jézushoz, hiszen akkor a nagyobbak már tanulni jártak. A leírás alapján természetesnek tűnik, hogy a Jézust követő tömegben a férfiakkal és asszonyokkal együtt a gyermekeik is jelen voltak. Az emberek hallottak Jézus csodatételeiről, vagy éppen személyesen tapasztalták azt, ezért a gyermekeiket is Jézus közelébe vitték. Hiszen Jézus érintéséből erő áradt, betegek gyógyultak meg, így utódaikat is részesíteni akarták ebből az áldásból. Másrészről még egy korabeli szokást is gyakoroltak: az egy éves gyermekeket (ami vélhetően a gyermekhalandóság miatti idő volt) elvitték a rabbihoz, hogy áldja meg őket életük további részére.

Ám ennek a korosztálynak a jelenléte a tanítványok szemében zavaró volt, mert szerintük csak feltartják és fárasztják Jézust. Közeledtek Jeruzsálemhez, a tömeg egyre nőtt. Az ilyen apróságok pedig úgysem érthetnek semmit a tanításokból, viszont miattuk nehezebb hallani, figyelni, ezért a legjobb szándékkal próbálták eltávolítani őket Uruktól.

Jézus azonban ebben is újat tanított, amit azután a mi életünkre is kiterjesztett. A szokásokkal nem törődve, magához hívta a gyermekeket. Nem csak hívta, hanem ölébe vette, megsimogatta őket, kezét rájuk tette, és mindezt nyilvánosan, nem törődve azzal, ki mit szól mindehhez. Ez a gyöngédség ott, az utcán, teljesen szokatlan lehetett a sokaság számára.

Pecznyík Pál

Ne aggodalmaskodj!

Miért van a szíved telve
aggodalmas panasszal,
azt gondolod, növelheted
termeted egy arasszal?

Aggódásod csak néked árt,
jóra soha nem vezet.
Bízd hát ügyed Istenedre!
Ő nyújt segítő kezet.

Lásd, gyermeked nem aggódik,
bátran rád bízza magát.
Vess véget az aggódásnak,
hisz neked is van Atyád!

Ő gondoskodik terólad
jobban, mint te gondolod.
Aggodalom nélkül telhet
éjjeled és nappalod.

Viszont, Jézus célja nem a botránkoztatás, hanem egy nagyon lényeges figyelem felhívás volt. A gyermekek, akik az akkori felnőttek szemében jelentéktelenek, lenézettek voltak, az ő számára viszont fontosak! Jézus tudta, hogy már ebben az életkorban fogékonyak a kicsik az evangéliumra. Jézus őket nem bonyolult dologra tanította, hanem nagyon meghitt, szeretetteljes kapcsolatot alakított ki velük. Önmagát adta számukra, és ez az, amire már a gyermekeknek is szüksége van. Az Úr Jézus ezzel a közeledésével szólította meg őket, hiszen a neve is ezt jelenti *„Immánuel: velünk az Isten”* (Mt 1,23).

Abban a személyben, akinek az ölében ülünk, biztosan megbízunk. Figyelemmel hallgatjuk minden szavát, és ragaszkodunk hozzá. Akit meghallgatunk, annak szavát komolyan vesszük, és ez majd kihat az életünkre is. Jézus így tanította a gyermekeket, odavonzva magához őket, nem pedig távol tartva, messziről beszélve hozzájuk. Ezért is mondta, hogy ne tartsák távol tőle őket a tanítványok. Hiszen ebben a szoros kapcsolatban felnőve a gyermekek, majd egyre többet ismernek meg Jézusból, és idővel megértik a nehezebb tanításokat is. Jézus tehát senkit nem zárt el magától, soha nem mondott ilyet, hogy „kicsi ő még ehhez”, „nem érti”, vagy „jelentéktelen személyiség”.

Ezzel a cselekedetével a szülők egyszerű kérését, hogy „csak” áldja meg őket, egy sokkal nagyobb ajándékra cserélte: hogy a gyermekek megismerjék őt, és üdvözüljenek. Jézus nem sajnálta erre az időt és energiát, mert tudta, hogy mennyei kincs lesz majd ez számukra.

Ezzel a cselekedetével példát ad számunkra is a kisgyermekekkel való foglalkozáshoz. Egészen fiatal korban, kisgyermekként kell őket a Jézussal való kapcsolatba bevezetni. Így válik számukra is természetessé a mindennapi imádság, a hálaadás, az Ige olvasása, a templomi közösség és az ott szerzett hasonló értékrendű barátok. Ők már tudni fogják, hogy mit ünneplünk Karácsonykor, Húsvétkor, Pünkösdkor. És a legfontosabb: így juthatnak el Jézushoz, mint Megváltóhoz is.

De Jézus még ennél többre is tanított akkor: a mellőzött gyermekeket példaként is állította a tanítványok elé. Nem magát a gyermekséget, kicsinységet emelte ki, hanem azt a tulajdonságot, amivel rendelkeznek: a feltételnélküliséget. Egy gyermek azért ragaszkodik szüleihez, mert

tudja, hogy ők a szülei. Nekünk is így kellene jönnünk mennyei Atyánkhoz: tudva, hogy ő biztosan a legjobbat akarja, ezért megbízhatunk akaratában. A kisgyermekekben nincs ott a logika, érvek és ellenérvek, a „Megéri-e?" kérdése. Ám teljes ráhagyatkozással és nyugalommal tartanak szüleikkel. Jézus arra tanít, hogy ilyen bizalommal legyünk mennyei Atyánk iránt, hogy elnyerjük a mennyek országát.

Lukács így állítja szembe a kisgyermekekről szóló történetet az azt keretező két történettel. A megelőző eseménynél a farizeus büszke hivatkozása származására, vagy az ezt követő gazdag ifjú teljesítményeinek felsorolása semmit érők voltak Jézus szemében. Egy gyermek azonban tudja, hogy szeretik, ezért nem próbálja azt kiérdemelni. Nekünk is úgy kell fogadnunk Isten ígéreteit, ahogy azt Isten ingyen kegyelemből elkészítette Jézusban, az ő megváltásában. Ezért kell olyanná lennünk, mint a kisgyermek, aki képes elfogadni és örülni a megkapott ajándéknak. Ezért vigyük is már a gyermekeket egész fiatalon Jézushoz, hogy belenőhessenek ebbe a kapcsolatba, minél hamarabb megismerve Jézus szeretetét, kegyelmét!

***Leveleki Kinga** / Pécel*

A GAZDAG ÉS LÁZÁR

„Nem a gazdagság áll a gazdag kárhozatának hátterében, hanem az, hogy gazdagságával nem Isten akarata, kijelentett és leírt szava szerint szolgált, pedig tehette volna."

Lukács, miközben Jézus Krisztus személyét, tanításait és tetteit magas szintű irodalmi igényességgel, és teológiai pontossággal tárja olvasói elé, evangéliumában bizonyos emberekre vagy embercsoportokra különös figyelmet fordít. Az evangélista „Jézust a szegények és elnyomottak pártfogójának ábrázolja. Legalább 7-8 lukácsi példázat foglalkozik a szegénység és gazdagság ellentétével, s nyomatékosan emeli ki az anyagi szűkölködést (7:41,43; 11:5-8; 12:13-21; 15:8-10; 16:1-13; 16:19-31; 18:1-8). Ezek a példázatok csak Lukácsnál fordulnak elő."[1] Jézus gazdagságot és szegénységet érintő tanításai, a gazdagság veszélyeitől óvó intései felvetik a kérdést: Hogyan viszonyult, és mit tanított az Úr a gazdagságról, szegénységről, a gazdagokról és a szegényekről?

Jézus életéből kitűnik, hogy ismerős volt a szegénységgel és irgalmas a szegényekkel.

– Nyomorúságos körülmények között született (Lk 2,7) és családjával az alsóközéposztály dolgozóihoz tartozott.
– József és Mária elég szegények voltak ahhoz, hogy a születés utáni tisztulási áldozatul két galambot vigyenek, a jobbmódúaknál szokásos egyéves bárány helyett (Lk 2,24).
– Földi szolgálata során Jézus gyakran megmutatta Isten könyörületét és szeretetét a szegények és kivetettek – prostituáltak, özvegyek, árvák – irányába.
– Jézus gyakran vett kölcsön. Elkérte a halászhajót, hogy prédikáljon (Lk 5,1-3), ételt kért, amelyet megsokasított (Lk 9,13-16), szamárcsikót (Lk 19,30), az utolsó vacsora termét (Lk 22,11). Még a sírhely sem a sajátja volt, ahová eltemették és ahonnan feltámadt (Lk 23,50-53).

Másrészről azonban Jézus számára nem volt ismeretlen és nem utasította el a gazdagságot és a hatalmat.

– Találkozott a hatalom és a gazdagság embereivel, a vallási vezetőkkel.
– Krisztus hatalmasan szolgált gazdag emberek felé is, amilyen a kapernaumi százados (Lk 7,1-5), vagy Lévi, illetve Zákeus, a vámszedők (Lk 5,25-32; 19,1-10), akikkel asztalukhoz ülve közösséget vállalt.
– Jézus azt tanította, hogy *„senki sincs, aki elhagyta házát, vagy szüleit, vagy testvéreit, vagy feleségét vagy gyermekeit az Isten országáért, és ne kapna sokszorta többet ebben az időben, a jövendő világon pedig örök életet"* (Lk 18,29-30).

Jóllehet, Krisztus életében és szolgálatában visszatérően felmerültek az emberi élet gazdasági és szociális viszonyainak kérdései, az Úr nem hagyott követői számára kidolgozott gazdasági programot vagy tervet. Akire Isten javakat, gazdagságot bízott, azt Jézus sáfárnak, szolgának tekintette. A szolga feladata és felelőssége, hogy a rábízott javakkal Ura akarata szerint járjon el, és erről számot is adjon (Lk 16,1-8; 19,11-28). A tanítványok számára mennyei tanítómesterük élesen fogalmazott: *„Nem szolgálhattok az Istennek és a mammonnak"* (Lk 16,13). A mammon ugyanabból a szóból ered, mint az 'ámen' szavunk, és bankbetétet, letétbe helyezett, rábízott vagyont jelentett. Magyar nyelvünkben a hit-hitel-hitbizomány ugyanezt az összefüggést fedi le. A mammon veszélye ma is abban áll, hogy az ember nem Isten szolgájaként, mennyei Ura akarata szerint bánik a javakkal, hanem az Istentől letétbe helyezett javakat állítja élete középpontjába, szíve közepébe. A vagyon, a pénz kérdését Jézus szívkérdéssé tette. A Lk 16,14-ben meg is jelennek előttünk, *„akik pénzszeretők voltak"*.

Jézus nem a földi javak létét, vagy azok birtoklását utasította el. Urunk szívében és tanításában is Isten szolgálata, az Isten iránti szeretet és ragaszkodás állt a középpontban (Lk 16,13). A mammon, a vagyon, a pénz szeretete, szolgálata, a pénzsóvárság elszakítja az ember szívét Istentől, az ő szeretetétől, szolgálatától, és megfosztja a pénzszerető embert az igazi kincstől (Lk 16,11).

A pénz-, a vagyonszerető ember tragédiáját szemlélteti Jézus a gazdag és Lázár történetével. A gazdag, vagyonos ember meghalt, és a pokolban találta magát, míg a koldus és beteg hívő, Lázár üdvösséges vigasztalásra jutott. Persze Jézus nem azt tanította ezzel a történettel, hogy a gazdagok mind elkárhoznak, a koldusok és a betegek pedig üdvözülnek. Nem is arról van csupán szó, hogy a gazdag nem volt elég nagylelkű, de több segítőkészséggel kinyílt volna számára a menny. Téves lenne azt gondolnunk, hogy a világ szegényei, nyomorultjai iránti segítséggel juthatnánk a mennybe, nem pedig Krisztus kereszthalála, feltámadása és annak érdemei által. Jézus nem az emberi cselekedetek útján meg-

szerezhető üdvösségről beszélt ebben a történetben. Sokkal inkább arról van szó, hogy a Krisztusért megkapott üdvösség szeretethez és könyörülethez vezet. Az üdvösséget nyert ember Isten könyörületes szíve szerint sáfárkodik, és használja az anyagi javakat.

A gazdag nem vette komolyan annak az Istennek az akaratát, szavát, aki a gazdagságot rábízta. Miközben Isten megparancsolta a felebarát, a legközelebbi ember szeretetét, a gazdag a kapujában, a közelében lévő beteg és éhező koldus iránt a szeretet legcsekélyebb jelét sem mutatta, még a gazdag lakoma maradékaival, az asztalról lehulló morzsalékokkal sem segítette meg. Ha ismerte is Isten parancsát, nem gondolta, hogy azt komolyan kellene vennie. Nem gondolta, hogy az Isten szava iránti engedetlenség elég lesz arra, hogy pokolra jusson. Ha vallásos volt is, azt elképzelni sem tudta, hogy ő, vagy testvérei azért fognak elkárhozni, mert nem Isten parancsa szerint élnek a rájuk bízott javakkal.

Ugyanez derül ki a gazdag és Ábrahám párbeszédéből is. A gazdag kimondja, hogy a testvérei nem hisznek, és nem hallgatnak Mózesre és a prófétákra, az írott Igére, hanem különleges vallásos tapasztalatra, élményre várnak. Nem várható el, és nem feltételezhető, hogy testvérei komolyan fogják venni a Szentírást, és megtérnek. Ők nem fogják azt gondolni, hogy Isten szavának semmibe vétele, figyelmen kívül hagyása elég súlyos bűn ahhoz, hogy elvesszenek, ezért kéri Lázár visszatérését, feltámadását és megjelenését testvérei számára. Mindezt Ábrahám következetesen elutasítja.

Nem a gazdagság áll tehát a gazdag kárhozatának hátterében, hanem az, hogy gazdagságával nem Isten akarata, kijelentett és leírt szava szerint szolgált, pedig tehette volna. A koldus és beteg Lázár, egy nyomorgó hívő ember a kapuja előtt feküdt.

Lázárt Urunk úgy mutatja be, mint aki hit által üdvösséget nyert. Elszenvedte az élet nyomorúságait, a szegénységet, a betegséget, a másik ember hitetlen közönyét, de Jóbhoz hasonlóan nem lázadt fel, és nem tagadta meg Istenét, nem vetette el a hitet. Mindhalálig állhatatos maradt és üdvözült. A mai szegények, betegek szívére leselkedő nagy veszély a megkeseredett hitehagyás. Mennyire megragadhatta, és hogyan őrizte Isten Lázár szívét hit által az üdvösségre. Milyen nagy kegyelme Istennek, amikor a hívő nem roskad össze, szíve nem veszíti el reménységét, és nem válik reményvesztetté a betegség, a szegénység, a nyomorúság idején sem.

A mennyei vigasztalás Jézus történetében a legnagyobb és végső jó. Az Úr elismerő szava a mennyben többet jelent, mint a tőle kapott javak élvezete, vagy a nélkülözés a Földön. Jézus kortársaihoz hasonlóan a mai pénzszeretők is csúfolódnak (Lk 16,14) a földi szenvedések utáni mennyei vigasztalás reménységén. Ma is sokunkat fenyeget, még többünket pedig már magával is ragadott a pénz szeretete, vagy annak beteljesületlen vágya, pedig amikor földi életünk véget ér, amikor *„elkérik a lelkünket”* (Lk 12,20), akkor testünk utolsó atomjáig mindenről számot kell adnunk. Az lesz a kérdés, hogy komolyan vettük-e Isten szavát, és aszerint éltünk-e a tőle kapott javainkkal, hatalmunkkal? Isten dicsőségét hirdette-e, ahogyan a pénzt, a javakat megkaptuk, és ahogyan, amire továbbadtuk? Elősegítettük-e anyagi eszközeinkkel Isten szeretetének és irgalmának megnyilvánulását, vagy csak „dúsan vigadoztunk” a magunk kedvére? Szolgálja-e a vagyonunk az evangélium felhangzását, és Isten szeretetének tapasztalhatóvá válását az ő kicsinyei számára? Megindul-e a szívünk, hogy anyagiakkal is segítsük azokat, akik testvéreink a hitben, vagy *„hitünknek cselédei”* (Gal 6,10 – Károli ford.)? Ne feledjük, amit Jézus mondott nekünk: mi történt a gazdaggal, aki nem vette komolyan Isten szavát, következésképpen nem törődött a hívő, de nyomorult Lázárral sem!

Urunk gazdagsággal kapcsolatos intése kijózanító figyelmeztetés. Az anyagi javak, a pénz dolgában Jézus tanításának tömör összegzéséül álljon előttünk a hegyi beszéd: *„Szerezzetek magatoknak el nem avuló erszényeket és elfogyhatatlan kincseket a mennyekben, ahol a tolvaj nem fér hozzá, sem a moly meg nem emészti! Mert ahol a ti kincsetek, ott lesz a ti szívetek is.”* (Lk 12,33-34)

Dr. Cs. Nagy János / *Pécel*

*

Jegyzet: **1.** Tenney M. C., Újszövetségi bevezető, Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány, Budapest, 1997. 217-218. o.

400 ÉVE ÜLT ÖSSZE A DORDRECHTI ZSINAT

Isten gondviselésének köszönhetően Luther Márton, Kálvin János és társaik a 16. század elején újra felragyogtatták Krisztus evangéliumát, kegyelmének gazdagságát. A gyülekezetekben ismét élet támadt, Isten szuverén kegyelmének evangéliuma elkezdett uralkodni az emberek szívében, és ennek egyre inkább látható jelei is lettek. Ezzel párhuzamosan a reformáció egyházaiban több helyen, de különösen Hollandiában színre léptek azok, akik kifogást emeltek a reformáció sarkalatos tanításai ellen. Különösen az a teológiai tétel tűnt „megemészthetetlennek” számukra, amely arról beszél, hogy bukásakor az ember személyiségének minden összetevőjében megromlott.

„Az ember nem lehet ennyire rossz” – mondogatták. „Miért kínálja Isten az üdvösség evangéliumát Krisztuson keresztül nekünk, és nem másoknak? Vajon Krisztus nem halt meg mindenkiért? S ha valóban a Szentlélek újjászülése szükséges ahhoz, hogy bárki elfogadhassa az evangéliumot, a Szentlélek miért nem szül újjá mindenkit?” – tették fel a kérdést. Végül eljutottak addig a pontig, hogy kezdték kétségbe vonni Kálvin tanainak helyességét, és megpróbálták azokat valamelyest „felpuhítani”.

Ennek az irányzatnak a fő ideológusa és vezéregyénisége Jacobus Arminius (1560-1609) holland teológus volt. Hamarosan összeütközésbe került tanártársával, Franciscus Gomarussal (1563-1641) – mind-

ketten a leideni teológia professzorai voltak –, akit viszont az ortodox kálvinizmus elkötelezett híveként tartottak számon. A vita egyre hevesebb lett, és ebből az ellentétből végül a református protestantizmus talán legátfogóbb, legmélyebb teológiai belviszálya alakult ki.

Gomarus álláspontjának a lényege az volt, hogy Isten már a teremtés előtt szuverén módon döntött az emberek kegyelmi kiválasztásáról vagy elvetéséről. Arminius ezzel szemben – vélhetően a humanizmus hatására – mereven elhatárolódott a predestináció tanától. Ő egy szerető Istent hirdetett, arról beszélt, hogy Krisztus mindnyájunk üdvéért meghalt, de csak azok nyernek örök életet, akik hisznek őbenne. Az embernek a megváltásban bizonyos közreműködő szerepet tulajdonított, miközben azt vallotta, hogy mindenkinek módjában áll elfogadni vagy elutasítani a felkínált kegyelmet.

A vita javában zajlott, amikor Arminius váratlanul elhunyt. Az ellentétek ennek ellenére nem csitultak. Az arminiánusok új vezetője Simon Episcopus (1583-1643) teológiai tanár lett, aki társaival egy nyilatkozatott adott közre, amelyben közzétették álláspontjukat. Iratuk a „Remonstrantia" címet viselte, amiért később remonstránsoknak is nevezték őket. Gomarus és követői válaszul egy ellennyilatkozatot adtak ki, és ezzel a két tábor közötti szakadék tovább mélyült. Egyre inkább fenyegetett az egyházszakadás veszélye, ezért elkerülhetetlennek tűnt, hogy a vita állami közreműködéssel rendeződjön. Mivel az arminiánus gondolkodás megfelelt bizonyos politikai erők céljainak, így pártfogásba vették őket, az ellenzőit viszont üldözni kezdték. Az uralkodó ezzel szemben Gomaruséknak adott igazat, és a vitát arra használta ki, hogy ellehetetlenítse ellenfeleit.

Az egyházvezetők végül a Dél-Holland tartomány egyik legrégebbi városába, Dordrechtbe, nemzetközi zsinatot hívtak össze. Ezen a francia hugenottákat és a magyar reformátusokat leszámítva (ők éppen az ellenreformáció kegyetlen üldözéseit voltak kénytelen elszenvedni) valamennyi nagyobb református egyház küldöttei részt vettek.

A remonstránsok már a zsinat kezdetén kijelentették, hogy ők a predestináció tanát nem tudják és nem is akarják elfogadni. A református egyháztól nem kívánnak elszakadni, ugyanakkor a zsinat ítéletének nem vetik alá magukat. A többi résztvevő ezt követően fogalmazta meg és fogadta el a Dordrechti Kánonokat, ahol egyértelműen Gomarusék álláspontja diadalmaskodott. A dokumentum aláírását az arminiánus lelkészek – mintegy kétszázan – természetesen megtagadták, így őket kizárták az egyházból, vezetőiket pedig száműzték az országból. Ők a spanyol Németalföldön és Franciaországban kerestek menedéket.

Az uralkodó halálát követően sokan visszatértek Hollandiába. Amszterdamban templomot építettek, majd teológiát létesítettek. Befolyásuk egyre nagyobb lett, nemcsak a reformátusságra, hanem az egész protestáns teológiai gondolkodásra. Sajnos a remonstránsok ezzel azt érték el, hogy fellépésükkel utat készítettek annak a dogmaellenes bibliai racionalizmusnak, ami a későbbiekben az egész protestantizmust tévútra vezette.

Melyek voltak egyébiránt a két tábor közötti legszembetűnőbb különbözőségek?

Szabad akarat, vagy teljes romlottság?

Az arminiánusok azt hirdették, hogy az ember a bűneset után (nem teljesen, csak részben) megromlott, vagyis megmaradt a képessége (szabad akarata) arra, hogy a jót válassza, és hogy ő maga döntsön Isten mellett. Azaz: a bűnös ember örök sorsa, attól függ, miként dönt: választhatja a jót, de a rosszat is. Amennyiben Isten mellett szavaz, az Úr Szentlelke újjászüli őt, de ha úgy akarja, ellenállhat a Lélek munkájának. Az arminiánusok szerint a hit ilyen módon nem egyéb, mint az egyes embernek az ő szabad akarata által hozott felelősségteljes döntése.

A kálvinisták ezzel szemben azt mondják, hogy minden ember bűnben születik. Bűne miatt Isten haragja alatt áll, a természete megromlott, ezért képtelen a jóra, képtelen hinni. Lelkileg süket, vak és halott, így csupán arra képes, arra van szabad akarata, hogy vétkezzen. Ennélfogva kizárólag úgy lehet örök élete, ha Isten Szentlelke újjászüli őt. Megtérés nélkül lehetetlen hinnie, nem képes megérteni és elfogadni Isten örömüzenetét.

Feltételes, vagy feltétel nélküli kiválasztás?

A feltételes kiválasztás az arminiánus álláspont szerint az, hogy az isteni kiválasztásnak feltétele az ember döntése. Mivel Isten mindentudó, ő már előre látta azt, hogy kik azok, akik hinni fognak, és ez alapján az előrelátott hit alapján választotta ki őket az üdvösségre. Előre elhatározta, hogy megmenti (kiválasztja) azokat, akik majd engedelmeskedni fognak neki. Egyszóval: Isten azokat választotta ki, akikről tudta, hogy mellette fognak voksolni. Ez azt jelenti, hogy az ember döntése egy meghatározó tényező az Isten kiválasztására nézve.

A feltétel nélküli kiválasztás viszont a kálvinista álláspont szerint az, hogy Isten döntése nincs feltételhez kötve. Ez csakis és kizárólag az ő saját, szuverén akaratától függ. Nem azért választ ki valakit, mert már előre tudja, hogy az a személy hogyan fog majd dönteni, hanem azért választ ki, mert ez az ő akarata, így látja jónak. Az ember megtérése így nem az Isten kiválasztásának az oka, hanem éppen annak következménye. Isten választja ki az embert, mégpedig az ő kegyeleme által, nem pedig az ember érdemeiért.

Egyetemes megváltás, vagy korlátozott engesztelés?

Az arminiánusok meggyőződése, hogy Krisztus minden egyes emberért meghalt, halálával minden ember számára kivívta az üdvösségre jutás lehetőségét. Engesztelő áldozatának köszönhetően Isten meg tudja bocsátani az ember bűneit, ám ez a megbocsátás az ember akaratától függ. Az embernek hinnie kell Krisztus áldozatának értékében, ekkor lesz tökéletes a megbocsátás.

Ezzel szemben mindazok, akik magukat kálvinistáknak vallják, meg vannak győződve arról, hogy Krisztus nem halt meg minden emberért. Ő az életét kizárólag a választottakért, az ő népének tagjaiért adta. Az Atya választ ki ugyanis némelyeket az üdvösségre, a Fiú megváltja, a Szentlélek pedig hittel ajándékozza meg őket. Az üdvözítés ily módon a Szentháromság Isten személyeinek közös munkája – és ebben az embernek semmiféle szerepe nincs.

Elutasítható-e a kegyelem, vagy sem?

Az arminianizmus álláspontja szerint a Szentlélek mindent elkövet annak érdekében, hogy a bűnöst az üdvösségre vezesse. Az ember szabad akaratából következik, hogy akár ellene is állhat kegyelmének: Isten nem ad neki üdvösséget, ha ő ezt nem akarja. Szerintük a Lélek csak azokat fogja megmenteni, akik készek együttműködni vele. Az embernek élő hitre van szüksége ahhoz, hogy Isten Szentlelke újjászülhesse. Amíg a bűnös ember nem válaszol az Atya hívására, a Lélek nem tud életet adni neki. Ebből következően: a kegyelmet igenis el lehet utasítani.

A kálvinizmus ezzel szemben azt képviseli: Isten gondoskodik arról, hogy az evangélium eljusson a kiválasztottakhoz. A Szentlélek megvilágosítja, újjászüli a választottakat. Az újjászületés során a kiválasztottak ellenállása megszűnik, akaratuk pedig Isten felé fordul. A Lélek ilyen munkája ily módon elutasíthatatlan, és mindenkor megtérést eredményez.

El lehet-e veszíteni az üdvösséget?

Az arminiánusok úgy vélik, hogy az üdvösség elveszíthető, különösen, ha a hívő nem állhatatos a hitben. Vagyis az újjászületett ember kieshet a kegyelemből, ha valami miatt elhagyja Krisztust, eltér a biblikus tanítástól és a jelenvaló világot választja. Ezért aztán egy keresztyénnek soha nem lehet meg a teljes bizonyossága a személyes üdvössége felől.

Mindezzel ellentétben a kálvinisták egyetértenek abban, hogy az Istentől kiválasztott ember mindvégig kitart az ő hite mellett. Lehetetlen dolog, hogy ha valaki Isten gyermeke, akkor elvesszen. Isten az ő hűségéből fakadóan megtartja a megtért embert a hitben. A hívő ember így élvezheti üdvösségének teljes biztonságát, hiszen akiket Isten megváltott, azokat örökre meg is őrzi a maga számára.

Ezen öt pont kezdőbetűit összeolvasva angolszász nyelvterületen a TULIP (tulipán) mozaikszót kapjuk, amely így is került be a köztudatba.

1. *Total Depravity – Teljes romlottság,*
2. *Unconditional Election – Feltétel nélküli kiválasztás,*
3. *Limited Atonement – Korlátozott engesztelés,*
4. *Irresistible Grace – Ellenállhatatlan kegyelem,*
5. *Perseverance of The Saints – Szentek állhatatossága.*

Amikor a kálvinizmus öt pontjával foglalkozunk, természetesen egy pillanatra sem szabad megfeledkeznünk arról, hogy ez az öt pont ugyan hűen és helyesen mutatja be a kálvinizmus lényegét, a kálvinizmus azonban a maga egészében ennél sokkal, de sokkal több.

Korunk neves teológusa, J. I. Packer így foglalja össze a dordrechti zsinat valódi felismeréseit: „Nem lehet túlhangsúlyozni: nem láttuk a kereszt teljes értelmét addig, amíg nem láttuk úgy, ahogy a dordrechti zsinati tagok adják elénk – az evangélium központi tanításaként, melyet egyik oldalról a teljes tehetetlenség és a feltétel nélküli kiválasztás, másik oldalról pedig az ellenállhatatlan kegyelem és a végső megőriztetés vesz körül. Mert a kereszt teljes értelme csak akkor jelenik meg, ha az elégtételt ennek a négy igazságnak a fényében látjuk. Krisztus azért halt meg, hogy megváltson egy csoportnyi segítség nélkül maradt bűnöst, akiken Isten megmutatta megmentő szeretetét. Krisztus halála biztosította elhívásukat és megőriztetésüket – jelen és jövőbeli megváltásukat – azokét, akiknek bűnét Ő elhordozta.” (J. I. Packer: Bevezetés John Owen „A halál halála Krisztus halálában” c. könyvéhez. Banner of Truth, London, 1958.).

***Margit István** / Pécel*

SZORONGATÁSOK KÖZÖTT

(AZ ÉBREDÉSTÖRTÉNETI SOROZAT FOLYTATÁSA)

Amikor megkezdtem teológiai tanulmányaimat, még a régi professzori kar tanított, így nem volt különös feszültség abból, hogy a hallgatók jó része az ébredésből került a teológiára. A tanári kar jó része eltűrte, sőt szerette a hívő hallgatókat, mert azok igyekztek jól tanulni. Néhány év múlva azonban lecserélték a professzorokat, és akkor már a hívő teológusokra sokkal nagyobb súly nehezedett.

Hasznos volt időben megtanulni a bibliai leckét: *„Amikor majd felsőbbségek és hatóságok elé állítanak benneteket, ne aggodalmaskodjatok, hogy miként védekezzetek, vagy mit mondjatok, mert a Szentlélek abban az órában megtanít titeket, mit kell mondanotok.”* (Lk 12,11-12)

Néhány professzor már abban az időben is gúnyos megjegyzést tett néha a hívőkre. Pl. „Némelyek a Piac utcai teológián tanulnak.” (Ott volt a Bethánia CE Szövetség terme). Egy professzorunk különösen szeretett csúfolódni. Mi azonban ezt úgy vettük, hogy az Úr nevéért történik ez. Meg kell azonban jegyezni, hogy ő mégis becsülte valamennyire a hívőket. Megtörtént, hogy kollokviumra hívott meg a saját lakására 4-5 hívő teológust. Fekete kávéval kínált bennünket, majd néhány témát említett, amikről beszélgetni fogunk (pl. megtérés, újjászületés, megszentelődés). Ezekről ő vitát indított, amibe mi szívesen belekapcsolódtunk. A beszélgetés jó ideig tartott. A végén elkérte az indexeket, és mindenkinek beírta a kitűnőt. Amikor azt mondtuk, hogy „még nem is kollokváltunk”, mosolygott és így válaszolt: „tudom, hogy maguk megtanulták az anyagot”.

Ez a professzorunk Budapestre került. Évek múlva egy teológiai konferencián találkoztam vele. Örömmel fedezett fel, és a szünetben sétára hívott. Beszélgetés közben elmondta, hogy sok baj van a teológusokkal. Én mosolyogva mondtam: „Professzor úr, velünk is sok baj volt.” Mire ő komolyan válaszolta: „Bárcsak olyan problémák lennének most, mint akkor voltak. Maguk legalább az egyház érdekében munkálkodtak.”

Én 1950 és 1990 között voltam lelkész, a kommunista időszakban. Sokszor támadásokat, csúfolódásokat kellett elviselni hívő voltunk miatt az egyházi feletteseink részéről. Mi a rágalmakat is

csendben fogadtuk. Nem bennünket, hanem az Urat bántották. Sokszor mellőztek is bennünket. Min nem nagyon kaptunk szót a lelkészi összejöveteleken. Nem is nagyon volt kedvünk a felszólalásra, mert az előírt felolvasandó szöveg tele volt hamis teológiával. A hívő ember pedig, ha ezeket akár a hozzászólásban is kijavította, az összejövetel sokszor vitatkozásba fulladt. Egy ízben kaptam lehetőséget egy mátraházai konferencián a szólásra. Az előadás címe így kezdődött: „A Szentlélek, amely…" Mondanom sem kell, hogy először a címet kellett kijavítani, hiszen a Szentlélek személy, tehát: Aki. Ezeket az előadásokat az egyik egyházi lapban jelentették meg nyomtatásban. Azt kellett volna felolvasni. De az előadás szövegében is annyi hiba volt, mint a címben. Ezért mellőztek bennünket, mert mi készek voltunk kiigazítani a teológiailag téves megfogalmazásokat.

A hívő lelkészeket kétfelől is támadás érte. Az egyházi felsőbbség mellett a helybeli támadásokat is el kell viselni. Elvileg, pl. szabad volt az iskolai hitoktatás, de sok mindent kitaláltak, hogy megakadályozzák azt. A szülők olykor sírva jöttek panaszra a lelkészhez. A gyermekistentiszteletet kevésbé tudták akadályozni, de feltehetően az igehirdetéseket is figyelték.

Alsóvadászon csaknem 25 évet töltöttem. (E mellett még két gyülekezetben is szolgáltam, és volt egy szórvány gyülekezetem Felsővadászon.) Nagyon kedves közösség volt. Amikor odakerültünk, panaszolták a Szikszóra járó diákok, hogy a gimnáziumban zaklatják őket a templomba járásukért. Minden hétfőn előhívta őket a gimnázium igazgatója, és számon kérte, hogy miért voltak templomban. Kiderült, hogy a templom és az egykori egyházi iskola udvarát egy drótkerítés választotta el, és (esetleg látcsővel) meg lehetett figyelni, hogy ki jár templomba. Az iskola igazgatója abban az épületben lakott, így megfigyelte, és még aznap jelezte a gimnáziumnak, hogy a diákok közül kik voltak templomban. Ezért megbeszéltük a fiatalokkal, hogy egy mellékutcáról nyíló bejáraton át jöjjenek istentiszteletre. Ott nem lehetett őket megfigyelni. Így aztán megszűnt a számonkérés.

A konfirmálni akarókat azzal fenyegették az iskolában, hogy nem tanulhatnak tovább, ha konfirmálnak. Ez csak üres fenyegetődzés volt, mert az alkalmas gyerekeket felvették a középiskolába. Csupán a szülőket idegesítették a fenyegetéssel. Mindez pedig a lelkészen csapódott le.

Reményik Sándor

Az Ige

Vigyázzatok ma jól, mikor beszéltek,
És áhítattal ejtsétek a szót,
A nyelv ma néktek végső menedéktek,
A nyelv ma tündérvár és katakomba,
Vigyázzatok ma jól, mikor beszéltek!

E drága nyelvet porrá ne törjétek,
Ne nyúljon hozzá avatatlanul
Senki: ne szaggassátok szirmait
A rózsafának, mely hóban virul.

Úgy beszéljen ma ki-ki magyarul,
Mintha imádkozna,
Mintha aranyat, tömjént, myrrhát hozna!

És aki költő, az legyen király,
És pap, és próféta és soha más,
Nem illik daróc főpapi talárhoz,
S királyi nyelvhez koldus-dadogás.

Vigyázzatok ma jól, mikor beszéltek,
Vigyázzatok: a nyelv ma szent kehely,
Ki borát issza: Élet borát issza,
Előre néz s csak néha-néha vissza –,
S a kelyhet többé nem engedi el!

Híre ment, hogy a szomszéd falu határában, egy domb oldalában rakétakilövő állást létesítettek. Ezt „objektum"-nak nevezték, ami Alsóvadásztól légvonalban kb. 4-5 km-re volt. A hírről több felől is értesültem. Egy este későn jöttem haza gépkocsival, és útközben egy kiskatona integetett, majd kért, hogy vigyem el az objektumig. Szívességből egészen a vastag vaskerítésből készült bejáratig vittem a katonát, aki ezért nagyon hálás volt. Máskor egy öreg bácsi kora hajnalban indult el a szomszéd faluba. Kissé ködös volt az idő, és ő eltévedt. Egyszer a földre fektetett rakéták között találta magát. De ideje sem volt körülnézni, mert az őrző katona rákiáltott: „Tata, tűnjön el! És senkinek ne szóljon arról, hogy mit látott." Az idős ember nekem mégis elmondta élményét. (Lehet, hogy másnak is.)

Egy ízben egy holland házaspár érkezett hozzánk. Mi akkor találkoztunk velük először. Szombaton délelőtt a férfi fényképezőgépével elment, hogy a templomot lefényképezze. Délután feleségemmel Miskolcra akartak menni, hogy vásároljanak valamit. Én pedig otthon maradtam egyedül, hogy a vasárnapi szolgálatokra készüljek. Nemsokára egy idős asszony rohant be hozzám, és közölte, hogy az utcán egy katona fegyverrel őrzi a holland gépkocsit az utasaival együtt. Gyorsan kiszaladtam és megkérdeztem a katonától, hogy mi a probléma. Ő azt válaszolta, hogy parancsot kapott, hogy a helyszínt biztosítani kell. A parancsot az őrmestere adta, aki akkor a postán telefonált. Amikor őt kérdőre vontam, azt válaszolta: „Jelentés érkezett, hogy valaki az objektumot fényképezte", amit éppen akkor jelentett a szikszói rendőrségnek. Nemsokára ők is megérkeztek. Addig a parancs szerint senki sem szállhatott ki a gépkocsiból. Sikerült kialkudni a rendőrtől, hogy a botrány elkerülése végett (az esetnek rögtön híre ment a faluban), a parókia udvarára beállhasson a gépkocsi. A rendőr a holland fényképezőgépét betette egy plasztik zacskóba, és lepecsételte. Így ki is szállhattak a gépkocsiból. A rendőr jelezte, hogy a KEOK (külföldieket ellenőrző szervezet) emberei is kijönnek Miskolcról. Ők nemsokára meg is érkeztek. Én tisztában voltam a helyzettel (a feljelentő személyével is), és barátságosan fogadtuk őket. Feleségem kávéval kínálta meg a társaságot.

Mielőtt megkezdődött volna a beszélgetés, bejelentettem, hogy először két kérdést teszek fel. Az egyik kérdés az volt, hogy lehet-e látni az objektumot Alsóvadászról? A látogatók egyértelműen „nemmel" feleltek. Erre megkérdeztem: Akkor hogyan lehet lefényképezni? A kérdés után mély csend következett, mert világos lett előttük is, hogy a feljelentés csak rosszindulatú félrevezetés volt. Én azonban feltettem a következő kérdést is: Amikor Szikszó felől jöttek, milyen figyelmeztető táblákat láttak? Erre az volt a válasz, hogy ők ezt nem figyelték. Akkor én elsoroltam azzal, hogy majd ellenőrizhetik. Szikszó után egy tábla áll: Fényképezni tilos! Alsóvadász elején egy tábla jelzi, hogy a fényképezési tilalom feloldva, majd a falu végén

ismét egy fényképezni tilos tábla látható. Ez mit jelent? Azt, hogy Alsóvadász egész területén mindenütt lehet fényképezni. A bejelentés tehát hamis volt és félrevezető.

A vendégeink csak néztek egymásra és egy ideig meg sem tudtak szólalni. Majd a holland atyafit kezdték kérdezgetni, hogy mikor érkezett, hol járt hazánkban stb. Végül kisütötték, hogy szabálytalanságot követett el, mert nem jelentkezett be időben. Arra kértek, hogy másnap menjünk be a KEOK-hoz, és ott majd valami kevés büntetést kell fizetni.

Én azért megjegyeztem, hogy ez a hamis feljelentés sok riadalmat okozott. Nemcsak az objektumban, hanem a szikszói rendőrségen és Miskolcon is. Arról nem beszélve, hogy a holland barátunknak is kellemetlen élmény volt, aki először járt hazánkban, és ilyen meghurcoltatást kellett szenvednie. Kérdés, hogy ezek után lesz-e kedve még egyszer ellátogatni Magyarországra. (Akkor már kellett a valuta az államnak.) A bejelentési kötelezettségről egyéként én nem tudok semmit, de a holland barátunkat sem tájékoztatták a határon. (Ti. a bejelentkezési szabályok gyakran változtak.)

Másnap bementünk a Külföldieket Ellenőrző Hivatalba. Ott ki kellett fizetni 200 Ft-ot büntetésként. A holland barátunktól pedig elnézést kértek.

Sok hasonló eset történt a hívő lelkészekkel. Nagyon kellett vigyázni az igehirdetésekre, a hirdetésekre, a megnyilatkozásokra, mert nagyon könnyen belekötöttek a lelkész szavaiba. Én az igehirdetésekben soha nem említettem a politikát (noha kellett volna). A körleveleket is csak hézagosan olvastam fel. Ha erre valaki rákérdezett, őszintén elmondtam, hogy a gyülekezeti tagok kellőképpen tájékozottak az újságokból és a rádióból. Szükségtelen, hogy még a templomban is ezt hallják.

De voltak szívderítő élmények is. A műemlék templomunkat belülről is fel kellett újítani. Ebbe a világítás felújítása is beletartozott. Füle Lajos költő barátunkat, aki belsőépítész is volt, kértem meg a tervezésre. Nagyon szép világítótesteket tervezett: fémcsillárokat és fali világító karokat. Amikor megmutattam a tervrajzokat a Műemléki Felügyelőség mérnökének, csak ámuldozott. Meg is kérdezte: „Ki fogja ezt elkészíteni, hiszen ezt milliméter pontossággal kell csinálni?" Nevetve válaszoltam: „A falu párttitkára és az ő sógora." Úgy is történt. A vasanyagot mi vásároltuk meg. A hegesztéshez a TSz adta a felszerelést és a hegesztő anyagot. Ez jellemző volt a falura. Igazi párttag csak alig akadt, általában érdekből lettek párttagokká. Párttagságuk idején nem járhattak templomba, de ha ez megszűnt, azonnal újra kezdtek járni. Szívük mélyén egyháztagok maradtak.

A csillárterveket a Műemlék Felügyelőség ajánlotta máshová is a műemlék templomokba, emiatt többször el is kérték a tervet, de egyszer aztán már nem hozták vissza…

A faluban nem volt még ravatalozó, a temetések háztól történtek. A tanácselnökünk elmondta egyszer bizalmasan, hogy azért jár a temetésekre, hogy ott legalább igét hallgat, mert párttag lévén neki nem szabad templomba járni. A felesége viszont rendszeresen járt a templomba. A leánya egyházilag esküdött, amire viszont büszke volt. Ilyen módon egy-egy községben egyszerre volt jelen a szigorú pártfegyelem és az engedékenység is.

***Asztalos Zoltán** / Hajdúszoboszló*

Vihar Béla

Babits Jónás könyvéhez

Akként vagyunk, mint Jónás Ninivével:
prófétálunk a ránk bízott igével,
és várjuk, hogy szavunkra a falak
negyven nap múltán majd leomlanak.

Így ordibálunk, míg torkunk reped,
de semmi, semmi nem változik meg,
s ki menekülne, hogy minden hiába,
jő a Nagy Hal, majd undorral kihányja,
a habos tenger kiköpi a partra,
s amit keresne, nincs többé nyugalma:
mert magát veszti, aki bölcsnek vélve,
visszafordul, hogy nem megy Ninivébe,
megtagadván, amit parancsul adtak
szívünkbe az égi nagy hatalmak.

IMÁDOM?

Különös, hogy magukat keresztyéneknek vallók között is egyre jobban elharapódzik ez a népünk között sajnos gyakran használt kifejezés, hogy „imádom". Mintha még a Krisztus-követők sem lennének igazán tisztában ennek a szónak a jelentésével.

Vajon az „imádom" kifejezés valóban a szeretem, kedvelem, tetszik, vagy nagyon tetszik szavak ártatlan szinonimája?

– Imádom a kis unokám…
– Imádom ezt a jó meleg nyarat…
– Imádom az olasz konyhát…
– Imádom, amikor elismerik a szakmai hozzáértésemet stb.

Ám az imádom szó sokkal többet jelent annál, mint hogy szeretem, vagy nagyon szeretem. Sőt, ez egy olyan kifejezés, ami csak a mindenható Istent illeti meg. Ráadásul nem csupán egy érzelmet vagy véleményt kifejező szó, hanem egyfajta magatartásformát, hálát, dicsőítést és elköteleződést is jelent a teremtő, megváltó, gondviselő és minket szerető Isten iránt. Az imádat szerves része az Isten előtti térdre borulás és főhajtás.

Nem egyszer találkozhatunk ezzel az imádattal az evangéliumokban. Olyan esetekben, amikor valaki Jézus Krisztusban felismerte a testben megjelent Istent, jellemzően térdre borult Urunk előtt. Ez azért is biztos jele annak, hogy az illető felismerte Jézusban a megígért és elérkezett Messiást, a több mint embert; az Istent, mert zsidó ember soha senki előtt térdet nem hajtott, térdre nem borult, kizárólag a mindenható Isten előtt. Két példát említek:

1. A csodálatos halfogás után Péter felismerte Jézusban az Istent, és leborult előtte: Simon Péter ezt látva leborult Jézus lába elé, és így szólt: *„Menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram!"* (Lk 5,8)
2. Az Úr Jézus meggyógyította a vakon születettet, majd felkereste őt a zsinagógában, és a testi látáson túl, lelki látást, hitet is ajándékozott neki. Amikor az Úrral való lelkigondozói beszélgetés egy pontján az illető felismerte, ki is az, aki meggyógyította és beszél

vele, így szólt: *„Hiszek, Uram.”* És leborulva imádta őt (Jn 9,38).

Tudjuk, az üdvtörténelem egy pontján el fog jönni az a pillanat, amikor majd mindenki – szó szerint mindenki – leborulva, térdet hajtva fogja imádni Istent a visszatérő Jézus Krisztusban: *„hogy Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyeieké, földieké és földalattiaké; és minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére.”* (Fil 2,10-11). Mert meg van írva: *„Élek én, így szól az Úr, bizony előttem fog meghajolni minden térd, és minden nyelv magasztalni fogja Istent”* (Rm 14,11).

A kérdés az, hogy vajon Te, kedves olvasóm, ezt majd milyen szívvel teszed?

– Már ma is tudva, erre készülve és Urunk imádatával szívből egyetértve megváltott gyermekeként,
– vagy csupán az események és a helyzet kényszerének engedve?

Ezért tehát, akár kik is vagyunk, akár hogyan is gondolkozunk, lehetőleg kerüljük, ne használjuk a mindennapi gyakorlatunkban ezt a kifejezést, hogy „imádom”!

– Akik szeretjük Istent, ne használjuk, hiszen, Urunk kedvében igyekszünk járni, jótetszését keressük.
– Ám ne használják azok sem, akik egyszerűen csak nem kívánják Istent – szerintük, ha van egyáltalán – boszszantani, haragra ingerelni.

„Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak neki szolgálj.” (Lk 4,8)

***Dr. Erdélyi Judit** / Budapest*

HÍREK – KÖZLEMÉNYEK

Igen gazdag nyári és kora őszi programokkal ajándékozott meg bennünket ebben az évben is Isten. A jelenlegi és a következő számban vázlatosan emlékeznénk ezekről, egyrészt, hogy megismertessük olvasóinkkal az eltelt időszak eseményeit, másrészt, hogy a résztvevők ismét számba vehessék azt a számtalan ajándékot, amivel az Úr az igeszolgálatokban, testvéri kapcsolatokban, a szabadidős programokkal elhalmozott bennünket.

– **Az első nyári** közös rendezvényünk általában a június első szombatjára szervezett családi nap Pécelen. Ebben az évben is így volt ez, a csöppségeknek a gyermekfelügyelethez játszószobát, az óvodás, kisiskolás korosztálynak játékos foglalkozást, a fiataloknak tini teaházat szerveztünk, az idősebb korosztály (szülők, nagyszülők stb.) számára Tolnay Lajos dr. és felesége, Márta a Szentírás tükrében beszélt veszteségeinkről, ami izgalmas beszélgetést is generált. Közben megfőtt a gulyásleves (Répássy Tamás felügyeletével), s a szabadban ebéddel, majd barátkozással, ruhaturival folytatódott a program, s mint már számtalan hasonló szabadtéri rendezvényünkön megtapasztaltuk, amikor az utolsó padot is fedett helyre vittük, eleredt az eső. (Előző számunkban képes beszámolót is találhatnak programunkról.)

– **Az őszi családi napot** is hasonló rendszerben tarthattuk meg, természetesen többnyire más szolgáló csapattal, pl. az előadónk Zila Péter és felesége, Marika volt, akik az életre szóló szövetségről beszéltek, egyéni és közös életükben bemutatva Istennek a hívő emberek házasságában, mint egy férfinak és egy nőnek életre szóló szövetségében elrejtett gazdag áldását. (Az őszi családi napról még a karácsonyi számban szeretnénk képeket is közzé tenni.)

– **A Biblia Szövetségben** fiatalok között, vagy idősebb korosztály rendezvényein is szolgálók képzése-csendeshete immár egy évtizede hagyományosan az augusztus 20-i ünnephez kapcsolódóan kerül megszervezésre. Ebben az esztendőben Kárpátalján tölthettünk öt napot, Nagydobronyban, az Irgalmas Samaritánus Gyermekotthon vendégszobáiban és előadótermeiben. Két kísérő autó kivételével vonattal utaztunk, s ennek élménye, a határátlépés, útlevél- és vámvizsgálat izgalma, a tömegjelenetek tették nagyon emlékezetessé azokat az órákat. Az idősebbek nosztalgiázhattak a szocializmus időszakának határátlépési élményeit felelevenítve.

Reggel, a Biblia olvasó kalauz újszövetségi igéjét négy csoportra osztva beszélhettük meg (vezették: Budai Judit, Erdélyi Judit dr., Horváth Mária és Viczián Miklós dr.). Egy kivételével kárpátaljai református lelkészek szolgáltak előadással, esti áhítattal: Dr. Erdélyi Judit (orvos) Jézus betegséget gyógyító hatalmának Bibliából megismerhető indokait mutatta be; Horkai László (ny. püspök) az elnyomatásban, nyomorúság idején való megtartatásukról, szolgálatukról; Héder János (egyházkerületi főjegyző) az ecclésia militansról, a harcoló egyházról, Pocsai Sándor (lp. kárpátaljai iszákosmisszió vezetője) a rabságokból való szabadulásról tartott izgalmas előadást, Balogh István (grafikus művész) pedig az egyedi és megragadó bibliai lógóival ismertetett meg bennünket. Az előadások gazdag helyi ismerettel, személyes élménnyel, bizonyságtétellel mutatták be az Európában talán legnehezebb élethelyzetben élő kisebbség, s ezen belül a hívő emberek életét. A többször késő estébe nyúló esti áhítatot Radvánszky Ferenc dr., Seres János, Béres László és Körözsi Sándor lelkipásztor tartotta. Ezekkel a sorokkal is köszönjük szolgatársainknak az előadásokat, az ige üzenetét, a személyes bizonyságtételt.

Szükséges megemlékeznünk arról a különleges szeretetről is, amivel vendéglátóink – a házigazda, Katkó Laci bácsi és munkatársai – elhalmoztak bennünket. És a kislányokról is, akik már az első nap kedves műsorral köszöntöttek, s ezt követően olyan közvetlen szeretettel vettek körül bennünket.

Szombaton és vasárnap délután a régi Magyarország számunkra ismeretlen kis szeletének szépségeivel ismerkedhettünk. Mindannyiunk által megcsodált állapotban megőrzött magyar gyártmányú Ikarusz autóbusszal (különösen emlékezetes, hogy nem volt légkondicionált) jutottunk el az épségben megőrzött munkácsi várba, majd a Vereckei-hágóhoz (címlap képünket ott készíthettük). A reggeli csoportos igetanulmányozást az emlékmű közelében tartottuk, majd megcsodáltuk a pompás kilátást, és meg is állapítottuk, hogy amikor a magyar vándorlók ideértek, nem is tehettek mást, mint amilyen elhatározásra jutottak: meg kell ismerniük ezt a csodálatos, eléjük táruló vidéket…

Nehezen szakadtunk el ettől a történelmi helyszíntől, s a következő állomáshely Szojva, ott is az emlékpark, ami a „Malenkij robotra” hurcolt tízezrek gyűjtőtábora volt és ezrek temetője lett. Megrendítő élmény mindaz, ami a szépen kialakított emlékhelyen fogadja a látogatót.

Vasárnap a csongori reformátusok között lehettünk istentiszteleten, délután pedig Ungvárral ismerkedhettünk, ahol különös élmény volt a várlátogatás. Ezt követően a kisszelmenci határátkelő helyszíne emlékeztetett bennünket a nagyhatalmak népeket megosztó-elválasztó döntésére: Szelmenc határrevíziója oly módon történt, hogy a települést félbe vágták, egyik része a Szovjetunió, a másik Csehszlovákia (azóta az utódországok) területe lett. Az átjárás évtizedekre megszűnt, bár napjainkban a gyalogos személyforgalom lehetséges.

Aug. 20-án délelőtt még egy érdekes előadásban (Horkai László) ismerkedhettünk az ott élő magyar testvéreink közelmúltjának történelmével, majd következett a szívszorító búcsúzás vendéglátóinktól, a kisgyermekektől, és kezdődhetett Csapon a határátlépési tortúra.

Hálás szívvel köszönjük Istennek ezeket az ajándék napokat, az ismeretet, a felkészítést, a közösségépítő együttlétet!

– **Az idei nyáron** tizenöt 7 és 12 év közötti lány és 5 felnőtt szolgáló vett részt az állami gondoskodásban ill. nehéz családi körülmények között élő lányok táborában. Reggelenként bibliai történetek segítségével (a tékozló fiú, Naámán gyógyulása, Péter kiszabadulása a börtönből, Sámuel elhívása) igyekeztünk a gyerekeket megismertetni az Isten melletti döntés lehetőségével és a megváltás örömhírével. A lelki mondanivaló mellett sokféle színes programban való részvételre nyílt lehetőség: egy gazdag délutánt tölthettünk a domonyvölgyi lovasparkban, egy másikat pedig a Csodák Palotája izgalmas szerkezetei között. A délelőttöket változatos kézműves foglalkozásokkal töltöttük, aminek mindig nagy sikere van a lányok körében. De nem maradt el a szokásos akadályverseny, valamint a tábort záró jutalomvásár sem. Különleges élmény volt, hogy a lányok kókuszgolyót és gyümölcstortát készítettek az utolsó délutánon, aminek „eredményét" a tábortűz melletti élménybeszámoló és morzsaszedés közben együtt fogyasztottuk el. ■

MEGHÍVÓ BSZ CSENDESNAPRA

2018. november 03. szombat 10.00 órára
Budapest, Pasaréti Ref. Gyülekezet temploma (Torockó tér 1.)
és
2018. november 03. szombat 10.00 órára
Miskolc, Ref. Egyházkerület Székháza (Kossuth u. 17.)

*

Krisztushoz méltó egységben (1Kor 3,1-17)

– 10.00 kezdő áhítat: **A szakadások** 1Kor 1,1-12

– igeszolgálat: **A szakadások kiváltói**

– igeszolgálat: **A szakadás okának feltárása**

ebédszünet

– igeszolgálat: **A szakadások megszüntetése – vissza Jézushoz!**

– záró áhítat: **Az apostoli egyházkép**

*

Minden érdeklődőt szeretettel vár a Biblia Szövetség Egyesület!

FONTOS KÉRDÉSEK

A következő rendezvény programja:
– *november 11.*: **Szükséges-e ismernünk a gender-mozgalom ideológiáját?**
előadó: *dr. Mikolicz Gyula*
Az előadás 17 órakor kezdődik
a Budapest, Nagyvárad téri ref. templomban
(VIII. ker. Üllői út 90.).
Az előadást követően lehetőség van
a téma megbeszélésére.
Mindenkit szeretettel várnak a szervezők!

*

Halottunk: ✞ **Baksai Ivánné** (1929) Győr.
Testvérünk a BSz-nek megalakulásától hűséges tagja volt, gyülekezetében erejéhez mérve aktívan szolgált. Szerénysége, önzetlensége mindannyiunknak maradandó példa. Legyen emléke áldott egyesületünkben is!

*

Mikor fölöttünk elszállnak az évek,
mikor utunk már nem felhőzi érdek,
kidobja balga vágyait a lélek,
s nem fontos más már, csak az örök élet.
(Füle Lajos)

*

1.

1-4. Állami gondoskodás és nehéz családi körülmények között élő kislányok tábora (Pécel, 2018. július)

2.

3.

4.

Bibliaiskolai tanévnyitó (Pécel, 2018. szeptember 15.)

Az első tanóra a II. évfolyamon

30+ tábor (Galyatető, 2018. augusztus) – csoportfoglalkozás

Előadás a genderről, fiataloknak
(Pécel, 2018. ősz)

A **Biblia és Gyülekezet** című folyóiratra a ***11742331-20003610*** számlaszámon vagy postai utalványon lehet előfizetni
Előfizetési díj 2018-ban: *belföldre:* 2.500,- Ft/év; (10 pld. felett 2.200,- Ft/pld.); *külföldre: – európai országokba* 4.800,- Ft/év;
– egyéb országokba 5.900,- Ft/év. Az előfizetés nélküli árus példány ára 350,- Ft. A folyóirat megjelenik negyedévenként.
A Biblia és Gyülekezet szerkesztősége és kiadóhivatala a Biblia Szövetség Egyesület címén
Kiadja a Biblia Szövetség Egyesület megbízásából az Ébredés Alapítvány, felelős kiadó: *Szabó László*
* * *
Biblia Szövetség Egyesület címe: H-2119 Pécel, Kálvin tér 2/B Telefon/fax: 06 (28) 452-334 Internet: www.bibliaszov.hu E-mail: bsz@bibliaszov.hu
felelős szerkesztő: *Sipos Ajtony Levente;* szerkesztő: *dr. Mikolicz Gyula;* szerkesztőbizottság: *Alföldy-Boruss Dezső, dr. Cs. Nagy János, Margit István, dr. Mikolicz Gyula, Sipos Ajtony Levente, Sipos Ete Zoltán;* tördelés: *Horváth Mária*
Címlap: BSz önkéntesekkel a Vereckei-hágónál
A fotókat az alkalmak résztvevői készítették. – Kéziratokat nem őrzünk meg, és nem küldünk vissza!
Nyomtatás: Prime Rate Kft. 1044 Bp., Megyeri út 53. – HU-ISSN 0866-2932 (nyomtatott) – ISSN 2064-0269 (online)